

ORDINUL ARHITECTILOR DIN ROMÂNIA

**POLITICA PENTRU
ARHITECTURĂ ÎN ROMÂNIA
2010-2015**

Cultura mediului construit și calitatea vieții

2010

Grupul de lucru al O.A.R. pentru POLITICA PENTRU ARHITECTURĂ ÎN ROMÂNIA

Silvia Mihaela Oostveen (București), Alexandru Panaiteanu (București), Bogdan Bogoesu (București),
Lucian Enache (Muntenia Vest), Angela Kovacs (Mureș), Luminița Antoaneta Patron (București),
Vasile Mitrea (Transilvania) Raluca Munteanu (București), Mariana Celac (București), Șerban Țigănaș
(Transilvania)

POLITICA PENTRU ARHITECTURĂ ÎN ROMÂNIA 2010 - 2015

Grafică și DTP: arh. Octavian Carabela

Producție: Artix Plus

Toate drepturile asupra prezentei ediții în limba română sunt rezervate O.A.R..

Publicație a Ordinului Arhitecților din România

O.A.R. 2010

CUPRINS

Argument	– justificarea inițiativei OAR	4
01	Introducere	6
1.1	Considerații generale. Arhitectura și societatea	8
1.2	Arhitectura în context actual. Aspecte critice și modernizarea tendințelor existente	9
1.3.	Necesitatea unei politici de stat în domeniul arhitecturii	11
1.4	Principiile politicii de stat în domeniul arhitecturii în România	13
1.5	Direcții de acțiune pentru perioada 2010 – 2015. Prevederi generale	14
02	Strategia pentru arhitectură: informare și cercetare	16
2.1	Considerații generale	18
2.2	Dezvoltarea structurilor și capacităților de cercetare	18
2.3	Cercetarea în arhitectură	19
2.4	Parteneriate de cercetare	19
03	Calitatea arhitecturală	21
3.1	Considerații generale	22
3.2	Armonia dintre expertiza arhitecturală și provocările mediului construit	22
3.3	Asigurarea calității prin întărirea cadrului legal și elaboarea de noi standarde de calitate	23
3.4	Stimularea creativității și inovației	26
3.5	Statul în calitate de protector al patrimoniului arhitectural	27
04	Arhitectura și mediul	30
4.1	Considerații generale	32
4.2	Susținerea creării unui spațiu estetic, funcțional și durabil	33
4.3	Valorificarea optimă a resurselor mediului construit	34
05	Comunicare, educație și participare publică	36
5.1	Considerații generale	38
5.2	Informare și conștientizarea publicului	38
5.3	Educație, programa analitică și pregătirea profesorilor	39
5.4	Construcțiile ca resurse educaționale	41
06	Implementare și revizuire	42
6.1	Considerații generale	44
6.2	Stabilirea măsurilor organizatorice pentru susținerea calității	44
6.3	Măsuri de susținere a acțiunilor integrate	46
6.4	Autorități responsabile	46
6.5	Resurse financiare	46
6.6	Monitorizarea implementării	46
ANEXE		47
.		
Anexa 1	– Prevederi din Constituția României	47
Anexa 2	– Politicile pentru arhitectură în Europa	47
Anexa 3	– Declarația de la Cluj – 2008,	48
Anexa 4	– Declarația de la Brașov – 2009	51
Anexa 5	– Politica pentru Arhitectură a României - 2010	52
Anexa 6	– Studiul sociologic “Arhitectul în România” - sinteză	55
Anexa 7	– Grupuri de lucru OAR – comunicare, expoziții, publicații, reglementări, orientare profesională, contacte internaționale	56
Ilustrații, credite foto		60

Argument

Arhitectura a fost întotdeauna un deziderat al întregii societăți în toate formele ei de organizare, de la individ, grup, comunitate, până la organizații private sau publice, angajate în economie sau în administrare și guvernare. Acest deziderat este cuprins în aspirații personale, manifeste și programe sau politici. Europa, văzută ca spațiu economic al culturilor diverse, plasează arhitectura în centrul preocupărilor pentru calitatea vieții, comunitățile, organizațiile și administrațiile exprimând această concepție în moduri diferite.

Conștiința valorilor arhitecturii este rodul continuității prin educație, stabilizată în conștiința individuală și de grup asemenea comportamentului ecologic și celui orientat spre conservarea valorilor de patrimoniu, care au devenit notorii. În fapt arhitectura, în complexitatea ei, înglobează profund și aceste direcții și nuanțe, alături de multe altele. Totuși, putem afirma că nici protecția valorilor și nici creația continuă și consistența de valori noi nu sunt întreprinderi de la sine înțelese, fenomene funcționale, necesitând în permanență preocupări complexe, reguli, stimulente și politici. Arhitectura de calitate nu apare, nu se menține și nu se transformă și adaptează continuu vieții și activităților, de la sine, fără aportul societății.

Arhitectura nu este un fenomen natural rodit din vitalitate și robustețe, fiind mai degrabă asemănătoare unei grădini îngrijite cu știință, trudă și har.

În Europa și în lume forțele care caută profitul sunt mai puternice decât cultura și tradițiile chiar și acolo unde acestea din urmă sunt mai bine apărute, valorificate și chiar promovate și pentru profitabilitatea lor. Arhitectura a avut și va avea în permanență nevoie de instrumente de stimulare și protecție. Ea este permanent vulnerabilă la consecințele oricărui dezechilibru generat de acțiuni violente sau iresponsabile, de schimbări majore rapide sau de procese lente care înlătură arhitectura sau adaugă arhitectura producând mutații în spațiul construit.

În mod evident, arhitectura nu este rezultatul muncii unei singure profesii, a arhitecților. Comanditarii privați sau publici, profesiile creative din proiectare, imensa industrie a construcțiilor, cu exploatare, producție și cercetare, meșteșugurile, activitățile antreprenoriale și cele mai sofisticate forme de finanțare și asigurare sunt toate și multe altele, implicate cu interese și contribuții în realizarea arhitecturii. Iată de ce în Europa ultimelor două decenii, aceste instrumente pentru impulsivitatea calității arhitecturii, îmbracă forme multiple, în foarte multe țări membre fiind exprimate ca politici. Politicile pentru arhitectură ale diferitelor state sunt formulate divers, fiind declarații principiale care conțin asumarea și angajarea alături de măsuri concrete aplicabile.

Nu este important cine concepe și structurează aceste politici, guvernele sau asociațiile profesionale ale arhitecților și altor profesii creative sau ambele în colaborare. Contează ca acestea să existe, să fie juste și aplicabile prin măsurile pe care le recomandă.

În România de astăzi, racordată recent, dacă judecăm la scara istoriei, la modalitățile comunitare de tratare a problemelor dezvoltării competitive, termenul care descrie cel mai bine eforturile de integrare este tranziția. Rolul arhitecturii, dar mai ales pârguile de stimulare a calității, care au căpătat în diferite culturi europene valori axiomatiche, sunt încă departe de a fi înțelese și adoptate convergent. Fenomenele contemporane sunt cu atât mai complexe cu cât arhitectura face față în prezent, pretutindeni în lume, unor noi provocări generate de multiplele nuanțe ale lumii globale, informatizate, cu noi probleme sociale, economice, ecologice, demografice, energetice, fiind practic insuficiente abordările sectoriale care separă și operează pe fiecare domeniu.

Caracterul complex și holistic al arhitecturii o situează într-o poziție foarte importantă pentru rolul extrem de actual pe care trebuie să îl joace pentru a conduce la o nouă calitate a vieții. Atenția și performanța cu care va fi tratată creația și utilizarea patrimoniului construit va avea efecte asupra tuturor direcțiilor principale ale vieții, exprimate ca pilieri ai dezvoltării durabile: socialul, economicul, mediul și cultura.

Ordinul Arhitecților din România și-a concentrat preocupările ultimilor ani pentru a contribui la această integrare a întregii societăți românești în cursa pentru dezvoltare durabilă. OAR s-a angajat să înțeleagă, să studieze, să adapteze și să propună o politică pentru arhitectură în cadrul realităților românești ale unei referințe de timp prezent: 2010 – 2015. Acest document se adresează tuturor administrațiilor statului, locale, regionale și centrale, ca sursă explicită prin măsuri care pot fi reflectate imediat în strategiile și acțiunile acestora. Caracterul orientat spre pragmatism al exprimărilor se manifestă prin acțiunile formulate. Însuși titlul de acțiuni și numerotarea lor dorește să transmită nevoia de rigoare aplicabilă într-un cadru referențial. **Politica pentru arhitectură în România 2010 – 2015** este o contribuție la cultura mediului construit și calitatea vieții. Ea este propusă și oferită de OAR cu scopul de a produce efecte atât în perioada imediat următoare cât și pentru a fi în permanență reconsiderată și readaptată la prioritățile în evoluție a dezvoltării românești. Încurajăm toți partenerii sociali implicați în dezvoltarea mediului construit să devină parte din această politică.

Încredințăm administrației statului această construcție politică în scopul de a o folosi ca sursă și de a o adopta și urmări în aplicare prin acțiunile enunțate.

01 Introducere

1.1 Considerații generale. Arhitectura și societatea

Arhitectura este expresia vie a culturii unui popor și parte integrantă a identității sale. Arhitectura este instrumentul prin care societățile crează spațiile necesare pentru viața publică și privată a cetățenilor lor. Ele construiesc clădiri și locuri menite a crea condiții de spațiu pentru viața publică și privată a cetățenilor lor. Pe lângă necesitățile practice de locuințe, de funcționalitate și de confort pentru membrii societății clădirile sunt purtătoare ale unor înalte valori și aspirații culturale, reprezentând o expresie a spiritualității umane, devenind astfel o expresie a artei publice.

În cadrul artelor, arhitectura este unică deoarece creează cadrul pentru viața societății. Un mediu de calitate înaltă este o caracteristică esențială a unei societăți civile solide, active și funcționale.

Produsul de arhitectură, rezultat al unui proces structurat de proiectare, poate atinge statutul de operă de arhitectură și deci poate aspira la un rol important în definirea identității și culturii unui popor doar prin realizarea unei înalte calități arhitecturale. Acest lucru se poate realiza doar dacă Statul susține la toate nivelele, de la concept la recepția obiectului și, după aceea, utilizarea lui durabilă, prin politici orientate, procesul prin care se obține calitatea arhitecturală. În realitate, societatea românească așteaptă această implicare. Produsul de arhitectură are un caracter public, el devine totdeauna o parte definitorie a contextului și peisajului cultural prin inserția sa în ambientul construit. Arhitectura e chemată să reflecte nevoile sociale prin raționalitate și funcționalitate, deci nu poate fi redusă la o arbitrară a autorității, la opțiunea exclusivă a unui comanditar sau autor, cum se întâmplă de regulă în ultimele decenii. Termenul ARHITECTURĂ are mai multe accepțiuni. El se referă atât la crearea formei fizice în care se desfășoară viața indivizilor și a societății, dar și la disciplina profesională, formația prin învățământ sau la o parte specifică în domeniul construcțiilor.

În primul rând, termenul ARHITECTURĂ este folosit pentru a desemna forma fizică structurată, perceptibilă vizual, a mediului amenajat în care se desfășoară viața oamenilor. ARHITECTURA, prin structurarea ordinii spațiale prin intermediul proiectării, se asociază sistemelor economic, social, și informațional al comunităților. Din această accepțiune rezultă că arhitectura participă, direct la dezvoltarea formei fizice a așezărilor, nu are un caracter spontan sau independent în raport alte condiționări ale formei fizice. Arhitectura intervine astfel cu o contribuție proprie specifică la exprimarea interesului public și deci se intersectează semnificativ cu organizarea și funcționarea statului și instituțiilor lui la toate nivelurile de organizare.

Ca domeniu specific de cunoaștere, ARHITECTURA include procesul de proiectare al clădirilor. Concepția și construcția clădirilor depășește cu mult limitele acestora și înglobează atât contextul lor urban și natural cât și toate instalațiile și amenajările. Acest proces presupune asocierea expertizelor profesionale în domeniile arhitecturii, artelor, ingineriei, tehnicilor de construcție și meșteșugurilor.

Dezvoltarea artei arhitecturale este o responsabilitate pe care instituțiile statului sunt datorate să și-o asume împreună cu diverse sectoare ale societății, cu profesiile legate de proiectare și construcții, instituții financiare, industria de construcții, clienții care intermediază clădiri și comunitatea însăși.

Arhitectura trecutului, care ne înobilează spiritul și pe care o apreciem atât de mult astăzi, a fost rezultatul colaborării creative dintre comanditar / beneficiar și arhitect, depășind limitele posibilităților de atunci. Arhitectura pe care alegem să o construim astăzi va forma patrimoniul arhitectural al viitorului.

Expresie a valorilor culturale, estetice și sociale, crearea arhitecturii a dus la împlinirea necesităților sociale și economice și la exploatarea potențialului tehnologic. În prezent, arhitectura și configurarea mediului în ansamblul său se confruntă cu schimbări majore legate de probleme de durabilitate. În acest fel sunt angajate responsabilitățile noastre față de patrimoniul cultural construit, față de protejarea și păstrarea mediului natural, a peisajului, a tradițiilor și identității, conținute în edificiile, tehnologiile și meșteșugurile moștenite din trecut.

1.2 Arhitectura în contextul actual.

Aspecte critice și modernizarea tendințelor existente

Arhitectura în România, ca oriunde în lume, are un rol important în cadrul societății ca o expresie a culturii naționale.

Stadiul actual al arhitecturii este marcat de efectele de lungă durată ale istoriei particulare a României din ultimii 50 de ani. Privită în perspectivă, evoluția acestui domeniu va fi confruntată și în continuare cu condiția sa din perioada regimului comunist. Și pentru arhitectură ca în întreaga societate românească, o ruptură brutală a întrerupt un parcurs declanșat în secolul al XIX-lea, racordat la valorile culturii Europei occidentale.

Condiționări istorice. Regimul comunist a fost impus discreționar asupra întregii vieți politico-sociale. În perioada comunistă a fost anihilată complet societatea civilă, au fost etatizate activitățile economice (inclusiv prin desființarea proprietății private asupra terenurilor și a inițiativei particulare în domeniul imobiliar și al construcțiilor), la care s-a adăugat controlul absolut asupra culturii.

Toate acestea au determinat negativ statutul arhitectului și produsul de arhitectură prin:

- monopolul absolut al statului în viața socială; economia centralizată de comandă
- pierderea caracterului liberal al practicii profesiei și înregimentarea arhitecților în mari unități de proiectare specializate pe ramuri industriale sau subordonate administrației locale;
- folosirea celei mai mari părți a corpului arhitecților în proiectarea construcțiilor cu funcțiuni tehnologice, urmare a politicii de industrializare forțată a țării;
- limitarea până la dispariție a relației dintre beneficiarul de fapt al construcției și arhitectul care urma să o conceapă;
- generalizarea locuințelor colective, normate strict la nivelul celor sociale, consecință a politicii constante a regimului comunist de egalizare socială, implicit de uniformizare a nivelului de trai și a condițiilor de locuit. Problema apartamentelor realizate în epoca comunistă nu constă atât în dimensionarea și conformarea lor, ci că au fost unica posibilitate a oamenilor, în primul rând din mediul urban, de a-și rezolva nevoile de locuire, indiferent de preferințele, personalitatea sau de nivelul lor de pregătire.
- realizarea de mari ansambluri dispuse pe terenuri libere sau slab construite, prin care se asigura un spor important de noi apartamente, în condițiile efectuării unui număr minim de demolări și al neglijării realizării dotărilor social-culturale;
- restructurarea totală sau parțială a unor artere importante din cadrul orașelor;

Evoluții recente. Începând din 1990, contextul în care evoluează arhitectura trece prin transformări importante în zone-cheie care o afectează direct prin:

- cursul de restabilire a proprietăților asupra terenurilor și clădirilor, întârziat, expus unor legiferări incomplete și instabile, care au deteriorat decizii logice de dezvoltare și au generat soluții conflictuale la obiectului de arhitectură, la nivelul planurilor urbanistice zonale sau generale;
- legi și reglementări fundamentale noi care reglează relația între inițiativa individuală, privată și interesele comunităților, sistemul de avizare și control al calității construcțiilor și care nu recunosc rolul decisiv pe care arhitectul trebuie să îl aibă în politica de dezvoltare urbană, transferând responsabilitatea arhitectului altor profesii
- instalarea unei noi legislații a protecției patrimoniului arhitectural care nu e susținută printr-o corectă dimensionare a personalului din instituțiile abilitate și care în consecință nu își atinge scopul.
- prin lege, revenirea la modul de exercitare al profesiei de arhitect ca profesiune liberală; au fost definite astfel autoritatea și responsabilitățile Ordinului Arhitecților din România și codul deontologic al arhitecturii, fără ca rolul arhitectului și arhitecturii să fie recunoscute
- prin aquis-ul comunitar și prin aderarea la Uniunea Europeană, în România sunt implementate normele și reglementările unei viziuni globale asupra unei relații durabile între peisaj, mediu natural, amenajare urbană și arhitectură, fără ca aceste acte și norme să fie aplicate.

În ultimii 20 de ani, s-au produs modificări fizice ale mediului construit: extinderea urbanizării și infrastructura asociată au creat noi provocări pentru profesia de arhitect și în realizarea construcțiilor. Importanța construirii spațiului a devenit din ce în ce mai pregnantă, deoarece societatea solicită o abordare integrată a dezvoltării. A avut loc o multiplicare a direcțiilor de acțiune ale autorităților locale, stabilite prin legislația aprobată pentru documentele de urbanism și de autorizare în domeniul arhitecturii care să fie implementate de către autoritățile publice și de sectorul privat. Mai este încă mult de făcut, atât în ceea ce privește calitatea și asigurarea standardelor care trebuie îndeplinite în mediul construit, cât și în depășirea acestora.

În ultimii ani s-au realizat puține lucrări bine concepute: clădiri publice, locuințe și clădiri comerciale sau industriale. Arhitectura istorică și lucrări ale arhitecților români contemporani nu sunt încă suficient cunoscute. Publicații, expoziții și contribuții la expozițiile internaționale, cum ar fi Bienala de la Veneția au adus o contribuție limitată. O parte din provocări se referă la identificarea căilor de consolidare a realizărilor obținute și la înlăturarea obstacolelor care continuă să stea în calea talentului, creativității și a bunelor practici în domeniul arhitecturii.

În mod evident, se impune ca necesară lansarea unei serii de acțiuni care să ne pregătească pentru noile exigențe cărora arhitectura este chemată să le răspundă și la care Statul și instituțiile sale trebuie să adere. Contextul și conținutul reglementărilor în domeniul mediului s-a schimbat foarte mult. Schimbările climatice și gestiunea

resurselor energetice vor aduce noi atitudini și reglementări, atât europene cât și globale în ceea ce privește concepția noilor clădiri, dar și în creșterea performanței fondului de clădiri existent. Durabilitatea economică, socială și de mediu trebuie să capete definiții operaționale și să fie demonstrată prin metodele și construcțiile care se realizează după proiectele noastre.

Mediul construit din orașele, satele și peisajele României reflectă, în cel mai semnificativ și grav mod, felul cum arhitectura și arhitecții abordează responsabilitățile lor față de identitatea culturală, față de moștenirea istorică și caracterul durabil al cadrului de viață pentru întreaga societate.

1.3 Necesitatea unei politici de stat în domeniul arhitecturii

Politica de stat în domeniul arhitecturii are o menire pragmatică: să asigure confort și securitate pentru cetățeni într-un mediu cultural și identitar adecvat. În consecință, autoritățile publice – cea centrală și cele locale - vor trebui să așeze arhitectura la un nivel înalt pe agenda lor politică și culturală și, în felul acesta, să înlăture obstacolele din calea realizării unui mediu construit durabil, de bună calitate.

Politica orientată a statului poate contribui substanțial la realizarea unui mediu durabil deoarece are autoritatea

- să recunoască importanța socială, de mediu și culturală a arhitecturii în societate;
- să promoveze conceptul durabilității în arhitectură, în construcția, funcționarea, întreținerea și reabilitarea clădirilor;
- să promoveze îmbunătățirea calității mediului construit, impulsionând crearea condițiilor care să ducă la realizarea unei arhitecturi de bună calitate și la protejarea patrimoniului arhitectural, prin stimularea bunelor practici, atât în sectorul public, cât și în cel privat;
- să dea exemplu comunității cu privire la calitatea arhitecturii realizate de stat și la preocuparea față de clădirile de patrimoniu;
- să promoveze standarde înalte ale prevederilor referitoare la mediu, la nivelul autorităților locale, domeniilor private ale statului și sectoarelor private, prin legislație, reglementări și măsuri financiare corespunzătoare;
- să ajute la crearea și susținerea calității arhitecturii și mediului construit, prin educație și asistență de specialitate.

În România formularea și susținerea Politicii pentru arhitectură ca parteneriat eficace între corpul profesional, administrație publică și comunități presupune un demers dezvoltat simultan pe două orientări programatice.

Prima orientare se leagă de acțiunea pozitivă, afirmativă și anticipativă, în spiritul, prin metodele și cu instrumentele propuse de politicile pentru arhitectură din Europa, de direcțiile strategice ale dezvoltării integrate în cadru european, din care arhitectura face parte integrantă.

Cea de a doua orientare este analitică, critică și militantă, legată de starea reală a arhitecturii în România, de corectare și control al unor procese, tendințe și conjuncturi negative care țin atât de efectele de lungă durată ale trecutului sau sunt de formație recentă, precum:

- procese politice de decizie în tranziție, cu un sistem de guvernare (centrală și locală) expus intereselor unor puternice grupuri de presiune, care îndepărtează măsurile în domeniul dezvoltării, de la angajamentele lor programatice în sfera politicilor publice
- interferența corupției și intereselor private în promovarea interesului public precum și în deturnarea solidarității în jurul interesului public de considerente sectare, vizibile mai ales în selecția și atribuirea pe criterii clientelar- politice sau private a proiectelor realizate din fonduri publice sau din fonduri europene;
- interpretări ale măsurilor legislative în defavoarea interesului public.
- standardele profesionale și culturale precare în instituțiile publice, inclusiv în cele cu funcție culturală;
- fragmentarea responsabilității dezvoltării spațiale între departamente diferite ale deciziei (lucrări publice, cultură, turism, dezvoltare regională), dificultatea construcției unor relații integrate între departamentele sistemului executiv;
- legislație greoaie, asociată cu practica generalizată a derogării;
- economie în recesiune pe fondul unei structuri mari consumatoare de energie, cu venituri din cele mai mici pe cap de locuitor din Europa;
- starea de fragmentare și degradarea avansată a fondului existent și lipsa unei atitudini pozitive față de re folosirea flexibilă și eficace a arhitecturii existente, inclusiv a celei industriale; consecințele acestor conjuncturi sunt vizibile în pierderile masive, de multe ori ideparabile, din patrimoniul național construit, înregistrate cu precădere în ultimii ani;
- o viziune îmbătrânită și limitativă asupra componenței patrimoniului construit și a căilor de protejare a acestuia;
- întârziere în redactarea unor programe de învățământ de formare profesională care să apeleze la ideile dezvoltării integrate, la conceptele de proiectare spațială, calitate a spațiului, integrarea aspectelor culturale și ecologice în arhitectura de obiect sau de restaurare-regenerare;
- diviziunea profesiunii în specializări separate (arhitecți, urbaniști, restauratori) și dificultatea unei conlucrări continue, care să asigure realizarea unor viziuni integrate, între obiectul construit, organizarea urbană, mediul natural, peisaj și protecția patrimoniului.

Politica arhitecturii din România trebuie să fie susținută de patru piloni – pilonul social (constituit în jurul spațiului social, al conștiinței valorii lui și rolului său educativ); pilonul economic (bazat pe ideea de durabilitate, care ia în calcul întregul ciclu de viață al construcțiilor); pilonul mediului (primordial pentru supraviețuirea și sănătatea societății); pilonul cultural (generator de identitate, calitate, diversitate, bucurie și resurse).

Ținând seama de obiectivul esențial al politicilor statului de îmbunătățire a calității vieții cetățenilor țării, în virtutea CONSTITUȚIEI ROMÂNIEI, articolele 31, 32, 34, 35 și 135, a legilor naționale, directivelor CE, tratatelor internaționale, a prevederilor Cartei de la Leipzig pentru orașe europene durabile, precum și documentelor validate de Consiliul Național al Ordinului Arhitecților din România (*Declarația de la Cluj despre dezvoltarea urbană românească – măsuri pentru o altă calitate a vieții și a spațiului - 2008, Declarația de la Brașov pentru o politică a arhitecturii în România – 2009*):

Este necesară implementarea prezentului document ca document de stat de Politică pentru Arhitectură și promovarea principiilor enunțate astfel enunțate prin legislație, prin măsuri ale guvernului central și ale autorităților locale. În realizarea Politicii pentru Arhitectură, Statul va promova standarde înalte de arhitectură și construcție în domeniul lucrărilor de care este responsabil. Documentul de față formulează direcțiile și responsabilitățile prin care Statul

- i. dezvoltă cadrul de organizare care facilitează aplicarea cunoștințelor și abilităților referitoare la mediul construit**
- ii. asigură conservarea patrimoniului arhitectural și menținerea acestuia la standarde înalte**
- iii. stimulează necesitatea realizării unei arhitecturi de înaltă calitate, în cadrul comunităților în ansamblul lor și în relație cu cadrul natural și istoric**
- iv. promovează conceptul dezvoltării durabile**
- v. încurajează inovația în arhitectură.**

1.4 Principii ale politicii pentru arhitectură în România

Politica Statului pentru arhitectură este construită pe următoarele principii:

- Spațiul României este creat în comun de arhitectură, peisaj cultural și peisajul natural atât din mediul urban cât și din cel rural.
- Calitatea mediului construit din orașe și din regiunile rurale este determinată în special de calitatea arhitecturii și amenajării urbanistice.
- Calitatea arhitecturii, inclusiv a urbanismului și protecției și păstrării peisajului, este indicatorul fundamental și imediat detectabil (vizibil) al progresului culturii și civilizației țării noastre.
- Calitatea arhitecturii influențează semnificativ și continuu atitudinea și conduita fiecărui cetățean, precum și a întregii societăți, în toate domeniile activității umane, îndeosebi în cel social și economic.
- Arhitectura reprezintă un element primordial de construcție a identității culturale a națiunii noastre, iar felul în care cunoaștem, utilizăm și interpretăm spațiul construit dă seamă de însuși modul în care ne privim ca societate.
- Totodată arhitectura de calitate este un produs care se exportă, este creatoare de valoare economică și este o parte componentă a demnității statale a României și a imaginii sale favorabile
- Calitatea arhitecturii implică fundamental modul în care comunitatea mondială percepe statul nostru și, prin aceasta, determină în mod direct condițiile acestuia de afirmare economică și socială, în condițiile globalizării mondiale.
- Calitatea arhitecturii este un instrument cu un potențial considerabil pentru crearea condițiilor unei dezvoltări durabile, economice și armonioase a așezărilor, în respectul calității mediului înconjurător și influențând peisajul și condițiile naturale.
- Calitatea arhitecturii demonstrează potențialul creator al cetățenilor și creează o moștenire etică și estetică unică de la generația prezentă către generațiile viitoare.
- Arhitectura este o componentă a edificării mediului construit, activitate generatoare de plus-valoare și profit economic, social, cultural și de mediu.
- Creația arhitecturală este, în același timp, o activitate intelectuală, economică, culturală, artistică și tehnică ce implică toate domeniile sociale.
- Creația arhitecturală sistematică este un serviciu profesional adus deopotrivă consumatorului și societății, cu caracter îndeosebi economic, social și cultural.
- Condiții bine stabilite pentru creația arhitecturală influențează pozitiv (calitatea) parametrii sociali, economici, culturali, estetici și de mediu ai dezvoltării și, ulterior, economia și sectorul terțiar al serviciilor, în ansamblu.

- Realizarea unor construcții civile, publice sau private, presupune elaborarea unui proiect integrat multidisciplinar care include aportul multor specialități (structura, instalații, tehnologii avansate de suport de funcționare). Prin misiunea sa în cadrul realizării oricărui proiect arhitectul este cel ce racordează și coordonează asocierea tuturor disciplinelor participante la realizarea clădirii, pe tot parcursul construirii de la concepție până la recepția edificiului încheiate.

1.5 Direcții de acțiune pentru perioada 2010 – 2015. Prevederi generale

Pentru a implementa obiectivele din domeniul arhitecturii, Statul va adopta direcțiile specifice de acțiune pentru perioada 2010 – 2015. Direcțiile din acest proiect sunt urmărite și prin acțiunile guvernamentale deja luate pe alte planuri. Obiectivul acestor orientări în politica arhitecturii este de a crea medii de viață sănătoase și dinamice în termeni de modele de comunități durabile și de a crea un spațiu de viață al comunităților, urbane și rurale, care să fie estetic, funcțional și durabil.

Obiectivele prezentate în orientările politicii în domeniul arhitecturii acoperă multiple arii de responsabilitate, sunt pe termen lung și nu au rezoluții unice. Politicile de dezvoltare și implementare în arhitectură au în vedere atât un termen scurt cât și o perspectivă de termen. În contextul acțiunilor deja întreprinse, Statul a ales să-și prezinte prioritățile în arhitectură pentru următorii cinci ani, cu accent pe patru teme centrale:

- stabilirea unei baze de date solide pentru politicile în domeniu, identificarea și activarea capacităților de cercetare pentru arhitectura de calitate
- folosirea exemplarelor în achizițiile de clădiri de calitate înaltă, stabilirea de noi standarde de excelență pentru performanța în construcții și calitatea în arhitectură;
- promovarea producerii unui mediu construit durabil, printr-o integrarea contribuției arhitecturii în procesul de proiectare; promovarea concursului de arhitectură ca principal instrument de acces la comanda pentru construcțiile civile cu caracter public.
- promovarea conștientizării, înțelegerii și exigenței referitoare la calitatea înaltă în arhitectură.

În decizia cu privire la modul de concretizare a acestora, abordarea Statului se structurează pe principiile politicii pentru arhitectură prezentate mai sus. Aceste directive creează cadrul pentru implementarea de acțiuni care trebuie întreprinse în această perioadă, de către Sistemul legislativ, departamentele guvernamentale, autoritățile publice și alte organisme finanțate de stat.

Politicile arhitecturale sunt actualizate anual în contact cu datele actuale ale conjuncturii economice și financiare. Implementarea celor 34 de acțiuni conținute în program trebuie să țină seama de contextul politicilor guvernamentale în domeniul cheltuielilor publice, și de prevederile bugetare și financiare.

Revizuirea și programul anual de implementare creează premisele stabilirii priorităților pentru stabilirea priorităților și actualizarea managementului rațional și corect al cheltuielilor implicate.

Revizuirea și programul anual de implementare pot să identifice: și să promoveze raționalizarea cheltuielilor publice pentru realizarea politicii pentru arhitectură. Astfel, Statul va urmări

- o eficiență financiară sporită prin extinderea planificării durabile în realizarea construcțiilor publice noi
- o mecanismele de finanțare în realizarea proiectelor de mediu, de inginerie și de arhitectură, dezvoltate de stat
- o eficiența energetică în clădirile mai vechi care sunt în proprietatea statului
- o administrarea mai eficientă a resurselor de terenuri pe baza unor criterii de organizare spațială performante.

Analizele care conduc la o eficiență crescută în cadrul revizuirilor anuale vor fi realizate în tandem cu departamentele responsabile de fiecare domeniu în care se desfășoară proiectele respective.

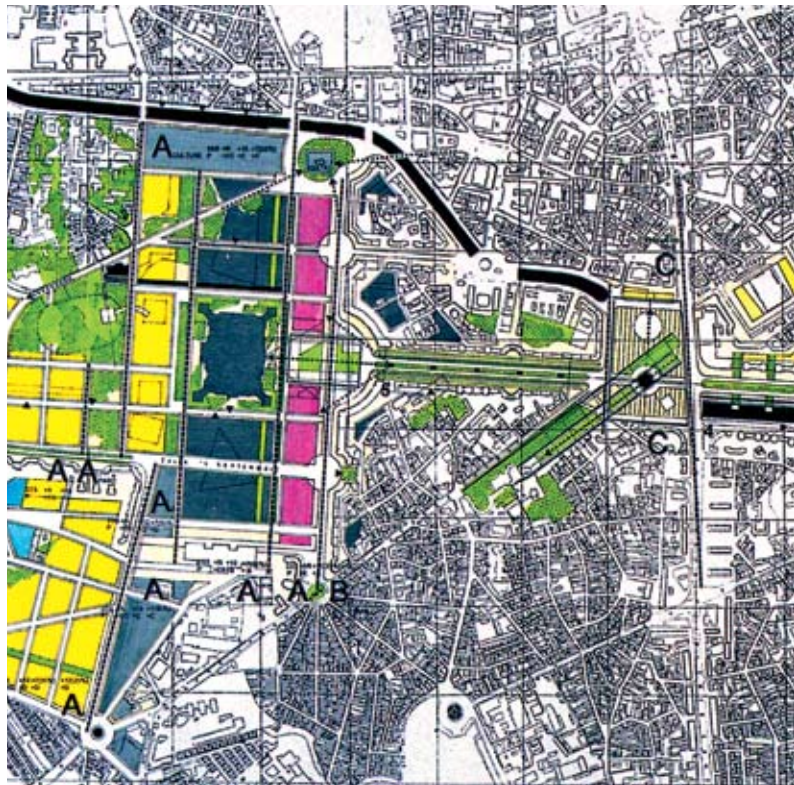
Politica în domeniul arhitecturii în perioada 2010 – 2015 trebuie completată și susținută cu o strategie mai amplă, de însănătoșire economică și morală, în domenii precum proiectarea, finanțarea, cercetarea și dezvoltarea unor tehnologii eficiente și durabile pentru mediul construit. Aceste politici vizează multiple acțiuni, atât generale, cât și

specifice, care pot fi benefice pentru arhitectură, proiectare spațială și diverse ramuri industriale și profesii direct implicate.

Obiectivele acestor politici sunt de a susține inițiativele legate de crearea de locuri de muncă, de întreprinderi și de programe specifice, în relație cu dezvoltarea arhitecturii și a activităților de afaceri. Ele vor pune accentul pe valorificarea eficientă a unor resursele adiacente

- o Formatarea clădirilor prin proiectul de arhitectură pentru a deveni medii generatoare de energie alternativă
- o Întreținerea preventivă a clădirilor
- o Refolosirea clădirilor existente prin proiecte creative de adaptare la criteriile contemporane de funcționalitate, eficiență și durabilitate.

Ordinul Arhitecților din România împreună cu toate filialele sale, celelate organisme de exercitare a profesiei arhitecturale și instituțiile de învățământ arhitectural vor conlucra cu Statul și instituțiile sale centrale și locale pentru transpunerea în fapt a Politicii pentru Arhitectură a României

02 Strategia pentru arhitectură: informare și cercetare

2.1 Considerații generale

Politica în domeniul arhitecturii, destinată să realizeze calitatea în mediul construit, trebuie să se bazeze pe informații. Acțiunile acestea se sprijină pe înțelegerea naturii provocărilor, pe succesul intervențiilor anterioare și pe informațiile despre inițiativele curente.

O planificare strategică face necesară adoptarea unei viziuni integrate asupra cercetării cu privire la mediul construit. Cercetarea presupune concepte de examinare, dezvoltare, folosirea și testarea lor în context național, stimularea inovației și a performanței de nivel mondial. Este necesar să dezvoltăm înțelegerea fenomenelor complexe referitoare la dezvoltarea urbană și transformarea regiunilor rurale, în contextul schimbărilor economice și climatice, a tehnologiilor emergente, a solicitărilor dinamice și a așteptărilor publicului. O analiză detaliată a performanțelor în construcții va furniza feedback-ul esențial tuturor celor care sunt implicați în achizițiile de clădiri. Trebuie, de asemenea, folosite informațiile din alte discipline care sunt relevante pentru acțiunile asupra mediului, pentru a sprijini deciziile strategice care afectează mediul construit: sociologia, antropologia, arheologia, istoria, economia, științele referitoare la mediu, domeniul construcțiilor și al folosirii materialelor de construit, astfel încât să fie facilitat procesul de luare al deciziilor. Cercetarea aplicată trebuie să fie sintetizată astfel încât să conducă către schimbare și îmbunătățiri practice. De aceea este necesară dezvoltarea cercetării în domeniul arhitecturii.

Rolul instituțiilor statului pentru transpunerea în realitate a politicii în domeniul arhitecturii este de a crea un mediu de luare a deciziilor bazat pe cunoaștere. Deciziile trebuie să fie integrate în directivele politicii de stat.

2.2 Dezvoltarea structurilor și capacităților de cercetare

Politica pentru arhitectură își va asocia eforturile de cercetare dedicate problemelor mediului construit dezvoltate împreună cu cercetarea orientată spre problemele mediului natural. În România populația trăiește în proporție de 55% în mediul urban și 45% în mediul rural cu tendință de creștere a populației urbane. De aceea studiul impactului mediului proiectat și al deciziilor asupra calității vieții trebuie să se bazeze pe cercetări aplicate care să descifreze reacțiile umane și sociale la schimbările de mediu în ansamblu. Cercetarea este necesară pentru a lămuri aspectele tehnologice ale reglementărilor cu privire la mediul construit, dar și pentru înțelegerea funcționării sistemului în domenii ca proiectarea spațială de perspectivă, autorizarea construcțiilor și amenajărilor precum și înțelegerea funcționării controlului în construcții

În scopul întăririi bazei de informații cu privire la arhitectură și la politicile de mediu construit, guvernul promovează activ cercetarea în domeniul arhitecturii și încearcă să optimizeze alinierea surselor de finanțare existente pentru domeniul cercetării la necesitățile de a furniza informații pertinente și determinante pentru deciziile strategice.

Pentru atingerea obiectivului politicii în acest domeniu, autoritățile statului stabilesc un program pentru orientarea studiilor și cercetărilor către direcțiile relevante.

ACȚIUNEA 1

În scopul dezvoltării unui cadru solid pentru o politică bazată pe informații, structurile administrative centrale responsabile în domeniul cercetării și dezvoltării inițiază discuții cu părțile relevante care să ducă la formularea unei strategii de cercetare pentru arhitectură și mediu construit. În formularea acestei strategii, administrația responsabilă:

- i. convoacă un colocvii de cercetare, în colaborare cu alte instituții relevante, pentru a examina **problema finanțării** cercetării care se aplică în mediul construit;
- ii. comisionează un studiu de cercetare pentru identificarea **priorităților cercetării** arhitecturale care să susțină politicile din arhitectură. Acest studiu trebuie să identifice autoritățile care pot finanța cercetarea în arhitectură și potențialii sponsori. De asemenea, studiul trebuie să combine prioritățile din domeniul cercetării cu programele de finanțare specifice, să identifice ariile în care trebuie operate îmbunătățiri și să includă o analiză pentru stabilirea ariilor de interes, în vederea implementării acestor politici;
- iii. comisionează un studiu de cercetare referitor la **particularitățile climatului**, care au un impact specific în realizarea performanțelor în construcția clădirilor, de care să se țină seama în prevederile reglementărilor tehnice.

Temele de cercetare acordă o atenție specială următoarelor aspecte:

- criteriile pentru selectarea exemplarelor celor mai bune practici, referitoare la crearea unui spațiu estetic și funcțional durabil;
- realizarea performanțelor energetice ale construcțiilor;
- dezvoltarea unei metode de calcul pentru estimarea costurilor ciclului total de viață al mediului construit;
- evaluarea factorilor care afectează durabilitatea socială a așezărilor.

Acest studiu de amploare are ca model tipul de cercetare curent din alte țări europene.

ACȚIUNEA 2

Administrațiile centrală și locale inițiază cercetări în domeniul materialelor de construcție, care să susțină indicațiile tehnice și practice de calitate, în domeniul conservării, întreținerii și reparației clădirilor.

2.3 Cercetarea în arhitectură

Disciplina arhitecturii poate fi concepută ca element de interacțiune între aspectele fizice, ambientale, culturale, sociale și economice ale societății. În cadrul acestor interacțiuni, procesul de concepție a arhitecturii joacă un rol de pivot, care trebuie să se reflecte în studiile de cercetare bazate pe informații. Cercetarea arhitecturală efectuată în cadrul acestor studii, trebuie să fie cuprinzătoare și să se bazeze pe metodologiile complexe ale altor discipline înrudite.

ACȚIUNEA 3

În scopul dezvoltării bazei de informații pentru implementarea politicilor, administrațiile centrală și locale eazăinițiază studii de evaluare și utilizare a clădirilor achiziționate prin finanțarea directă de către Stat și vor publica rezultatele. Se urmărește stabilirea, în cadrul sistemului de achiziție, a mecanismelor de strângere de informații și analiza proiectelor achiziționate prin finanțare publică și parteneriat public-privat.

2.4 Parteneriate de cercetare

În paralel cu stabilirea programului de cercetare și a mecanismelor de finanțare corespunzătoare, instituțiile de învățământ de arhitectură se concentrează pe consolidarea bazei de colaborări de cercetare existente în arhitectură și pe identificarea unor alți posibili parteneri. Este esențial ca instituțiile de învățământ în domeniul arhitecturii să devină atât centre de cercetare, cât și lideri de concepție în domeniul mediului construit. Structurile administrative centrale din domeniul educației, dezvoltării, culturii și alte organisme fac propuneri referitoare la temele și programele de cercetare împreună cu informațiile aferente.

ACȚIUNEA 4

Structurile administrative centrale din domeniul dezvoltării și cercetării împreună cu asociațiile profesionale din domeniu vor înființa un grup de lucru care să ducă la îndeplinire următoarele:

- Să colaboreze și să asimileze experiența existentă, destinată să dezvolte aprecierea și înțelegerea pentru mediu construit și să furnizeze un feedback operațional;
- Să sponsorizeze proiecte de cercetare care să ia în considerație modele naționale și internaționale de colaborare specială cu școlile;
- Să identifice partenerii care pot să ofere mecanisme de finanțare durabilă pentru activitățile care implică relaționarea dintre arhitecți și profesorii și elevii din școli.

În bugetul administrației centrale se prevăd resurse financiare corespunzătoare pentru funcționarea acestui grup de lucru. Recomandările și rezultatele grupului trebuie să ia în considerare bugetul alocat și prioritățile în concordanță cu politica pentru arhitectură.

ACȚIUNEA 5

Administrația centrală, în colaborare cu organizațiile profesionale, cu autoritățile administrației publice locale, cu alte organisme interesate, înființează Centrul pentru arhitectură, cultură urbană și peisaj.

Evoluțiile din ultima perioadă de pe scena investițiilor de dimensiuni importante au demonstrat necesitatea unui climat corect și transparent în dialogul dintre spiritul de inițiativă liberală, obiectivele și interesele de guvernare, comunitate și preservarea fondului cultural, istoric și de peisaj. A ocoli procedurile democratice ale construcției urbane, a neglija dialogul cu opinia publică riscă să instaleze o fractură între autorități, cercurile profesionale și societatea civilă. Semne prevestitoare ale unei crize au ieșit deja la iveală. Spațiul public în multiplele sale ipostaze, ca domeniu unde se învață și se exersează regulile existenței democratice, ale locuirii și interacțiunii sociale, va interveni tot mai mult ca un criteriu principal în aprecierea calității arhitecturii și ideilor urbanistice.

Satisfacerea nevoilor zilnice de bază, a celor opționale și de socializare în spațiul public generează atitudini, acțiuni și tipuri de comportamente tot mai diverse ale comunităților. Gradul de satisfacere a calității vieții, interacțiunii și comunicării pe scena peisajului public construit și natural sunt esențiale pentru politicile publice în arhitectură.

Centrul pentru arhitectură, cultură urbană și peisaj pornește de la convingerea că protecția peisajului natural și cultural, arhitectura de calitate și organizarea urbanistică rațională au un rol fundamental în societatea modernă. Ele sunt chestiuni de interes public, importante nu numai pentru cultură și imaginea de azi a României, ci și pentru destinul său european pe termen lung.

03 Calitatea arhitecturii

3.1 Considerații generale

Pentru îmbunătățirea calității mediului construit, este nevoie să se acorde o importanță sporită calității în arhitectură. Calitatea în arhitectură presupune pentru fiecare clădire un raport rațional între scopul sau funcția pentru care a fost construită, fiind în același timp flexibilă, capabilă să absoarbă solicitările necunoscute ale viitorului, durabilă din punct de vedere al arhitecturii și construcției, respectând și adăugând valoare mediului și având o mare calitate estetică. Calitatea în arhitectură se mai definește și prin modul în care clădirea corespunde din punct de vedere al provocărilor importante pe care le ridică durabilitatea ambientală și schimbările climatice.

În confruntarea cu aceste provocări, se va susține inovația în arhitectură și proiectarea urbană, încurajând departamentele și autoritățile publice responsabile de achiziția de clădiri, să fie deschise față de noile inițiative în aceste domenii.

3.2 Armonia dintre expertiza arhitecturală și provocările mediului construit

Expertiza arhitecturală este o premisă esențială în obținerea unui mediu construit de calitate. Scopul său principal este să asigure un climat în care autoritățile publice posedă resursele necesare, expertiza în proiectare este recunoscută atât în domeniu cât și de către organizațiile care sunt implicate în asigurarea de locuințe și în modernizarea urbană.

Guvernul recunoaște că disponibilitatea expertizei arhitecturale la nivelurile corespunzătoare, în domeniul serviciilor publice, este o cerință-cheie în ceea ce privește edificarea unui mediu construit de calitate, pentru cetățeni. Un element important în implementarea politicilor este utilizarea eficientă a expertizei existente, de către serviciile publice.

ACȚIUNEA 6

Administrația centrală asigură reprezentarea echilibrată pe întreg teritoriul României a funcției de Arhitectul-șef de municipiu, oraș, județ și întărește printr-un cadru legal specific rolul de promotor și garant al calității actului de arhitectură și urbanism.

- i. Instituția Arhitectului-șef va fi completată cu o comisie de responsabilitate urbană care să evalueze impactul asupra societății, comunității și protecția interesului public;
- ii. Funcția poate fi accesată doar de profesioniști în domeniu, selectați pe criterii de valoare și nu politice;
- iii. Se asigură o legătură eficientă cu structurile administrației centrale în vederea coordonării procesului dezvoltării spațiale și cooperare biunivocă coerentă.

În prezent instituția Arhitectului-șef este ineficientă și nu poate garanta calitatea. Instituția a fost transformată într-un simplu executant al unor dispoziții conjuncturale (luate de personal fără pregătire în domeniu), care au efecte pe termen mediu și lung în evoluția mediului construit și asupra calității vieții. La aceasta au contribuit nesiguranța stabilității pe post și inexistența statutului Arhitectului-șef.

Arhitectul-șef este perceput doar un factor de verificare și păstrare a legalității și conformității elaborării documentațiilor, în loc să fie factor cu capacitate profesională și de decizie, care poate interveni în coordonarea, corectarea, implementarea și monitorizarea strategiilor de planificare spațială în spiritul politicii pentru arhitectură.

ACȚIUNEA 7

Guvernul înființează Biroul Guvernamental pentru Politici în Arhitectură coordonat de un Arhitect Șef Guvernamental numit pe baza recomandărilor Ordinului Arhitecților în România. Acest birou, care cooperează cu organizațiile profesionale ale arhitecților, are următoarele atribuții:

- i. Promovează și monitorizează implementarea acțiunilor din politica de arhitectură în corelarea cu politicile europene stabilind relații internaționale cu omologii;
- ii. Face rapoarte periodice referitoare la efectele acțiunilor din politica de arhitectură și informează public;
- iii. Organizează concursuri la nivel național și internațional;
- iv. Consiliază și monitorizează proiectele de investiții publice, susținând calitatea arhitecturală;
- v. Oferă consultanță referitoare la legislație și reglementările care vizează calitatea în arhitectură și mediu construit;
- vi. Oferă consultanță referitoare la calitatea arhitecturii tuturor programelor de construcții publice;
- vii. Oferă departamentelor relevante expertiza sa în domeniul serviciului public și al programelor care vor asigura îngrijirea monumentelor precum și conservarea, restaurarea și re folosirea clădirilor istorice;

ACȚIUNEA 8

Administrațiile centrală și locale în colaborare cu asociațiile profesionale generează și diseminează exemple de bună practică în domeniile construcțiilor, infrastructură, amenajarea teritoriului și peisaj, în scopul de a promova calitatea arhitecturală în mediul construit (prin expoziții, publicații și dezbateri).

Exemplele vor evidenția responsabilitățile și contribuția arhitecților și a altor profesioniști din domenii apropiate, inclusiv funcționari implicați.

3.3 Asigurarea calității prin întărirea cadrului legal și elaboarea de noi standarde de calitate

Proiectarea mediului construit al viitorului necesită o modificare substanțială a concepției în domeniul proiectării, la toate nivelurile, cu privire la dezvoltarea formelor de rezidență, natura spațiului public și îmbunătățirea performanței clădirilor. Adaptarea mediului construit existent constituie o provocare permanentă.

Exigențele cu privire la mediu, care se materializează în toate aspectele proiectării și calității arhitecturale, se măsoară și în performanțele clădirilor de-a lungul timpului. Administrația centrală joacă un rol-cheie în stabilirea standardelor și în asigurarea celor mai bune practici în realizarea mediului construit.

ACȚIUNEA 9

Administrațiile centrală și locale adaptează proiectele destinate locuirii la cerințele actuale, precum cele ale mobilității, sărăciei extreme, reglementări privind gestiunea proprietății colective, locuirea socială etc. Se recomandă ca această acțiune să fie făcută în colaborare cu instituții de învățământ, asociații profesionale și ONG-uri interesate.

ACȚIUNEA 10

La inițiativa a OAR legislativul modifică legea de exercitare a profesiei de arhitect (Legea 184-2001 republicată) în sensul creșterii responsabilității profesionale și sociale, în acord cu statutul de profesie liberală a arhitectului și cu aplicarea politicii de arhitectură în România. Acțiunea sprijină constituirea eticii mediului natural și construit și a doctrinei și practicii dreptului urban în România.

Prin aparatul de stat și autoritățile locale, se exercită o monitorizare a tuturor clădirilor ridicate în țară. În calitate de promotor, client și proprietar în domeniul construcțiilor, statul are un rol-cheie și folosește diferite metode pentru achiziție. Pentru a fi un exemplu în fața comunității, Guvernul trebuie să fie un client exemplar, care apreciază calitatea în toate aspectele achizițiilor publice și dezvoltării proprietății, incluzând conservarea și întreținerea fondului de clădiri existent. Obiectivul său este acela de a asigura cele mai înalte standarde de proiectare și construcție în proiectele de care a fost direct responsabil. Zonele publice ale unor astfel de construcții au o importanță deosebită deoarece asigură interfața cetățenilor cu aparatul guvernului democratic.

Obiectivele centrale ale Guvernului sunt de a asigura calitatea arhitecturii în toate clădirile achiziționate din fondul statului și de a sublinia importanța calității arhitecturale și eficientizarea.

ACȚIUNEA 11

Selecția proiectelor de arhitectură și urbanism pe bază de calitate reprezintă instrumentul principal prin care se poate asigura un mediu de calitate. Concursul de soluții în domeniul arhitecturii și urbanismului este procedura unanim acceptată în Europa, care servește acestui deziderat. Lipsa de performanță și calitate mai ales în achizițiile publice este legată în special de: neutilizarea concursului de soluții, alegerea pe baza prețului cel mai mic al ofertelor în dispreț față de calitate, neinclusiunea arhitecților în comisiile de selecție/jurizare, care să aibă autoritatea profesională de a evalua calitatea arhitecturii propuse.

În acest sens este necesar ca autoritatea centrală să modifice legislația privind achizițiile publice de proiectare în arhitectură și urbanism conform Directivei Parlamentului European și a Consiliului 2004/18/CE privind coordonarea procedurilor de atribuire a contractelor de achiziție publice de lucrări, de bunuri și de servicii. La articolul 67, Directiva prevede obligația organizării concursului de soluții de către autoritățile contractante, cu precizarea pragurilor valorice minime de la care diversele categorii de autorități își asumă această obligație. Modificările necesare includ următoarele aspecte:

- i. În practica achizițiilor publice, concursul de soluții primează ca procedură asupra licitațiilor deschise sau altor modalități prevăzute în lege;
- ii. Caietele de sarcini, documentațiile pentru concursurile de soluții și temele de proiectare impun un standard minim de calitate, luând în considerație și costul total de-a lungul duratei de viață;
- iii. Cerințele formulate de autoritățile contractante pentru oferta tehnică trebuie să fie corelate cu fazele, misiunile și serviciile proprii proiectanților de arhitectură și urbanism. Alte servicii de analiză tehnică a amplasamentului, de verificare, de furnizare de echipamente ș.a. fac obiectul altor achiziții;
- iv. Se restrânge eligibilitatea operatorilor economici care participă la procedurile de achiziție publică a serviciilor de concepție - proiectare potrivit încadrării obiectului principal de activitate în codurile CAEN atribuite exclusiv proiectării de arhitectură și urbanism (711);
- v. Deoarece serviciile de proiectare de arhitectură generează drepturi de autor (conform Legii 8/1996), achiziția va conține în mod obligatoriu toate fazele și serviciile care generează drept de autor - de la studiu de fezabilitate la proiect tehnic și detalii de execuție - cu posibilitatea etapizării desfășurării contractului de proiectare în funcție de fluența bugetării investiției;
- vi. Se corelează normele metodologice privind organizarea și desfășurarea achizițiilor publice cu cele pentru organizarea de concursuri de soluții potrivit regulamentului

internațional UNESCO-UIA și cu recomandările Consiliului European al Arhitecților ACE;

- vii. Promovează criteriul calității în domeniul arhitecturii și mediului construit, pentru proprietățile închiriate sau aflate în procedură de leasing și pentru proprietățile achiziționate prin parteneriat public-privat;
- viii. Se prevede folosirea exclusivă a concursului de soluție în cazul achizițiilor privitoare la proiectele de conservare, restaurare, revalorificare a patrimoniului construit.

ACȚIUNEA 12

Institutele de cercetare din domeniu actualizează standarde pentru materiale și tehnici de construire la cele europene, inclusiv cele pentru edificare ecologică (în respect pentru mediu)

- i. Elaborează criteriile de evaluare a durabilității. Astfel de documente vor avea o aplicare largă, de exemplu, în domeniul proiectării și în evaluarea aplicațiilor pentru dezvoltarea noilor clădiri, cu scopul asigurării conformității cu obiectivele referitoare la durabilitate, funcționalitate și eficiență. Adaptabilitatea viitoare și ușurința cu care materialele folosite ar putea fi regenerate la sfârșitul duratei lor de viață, sunt factori ce trebuie avuți în vedere;
- ii. Elaborarea și utilizarea standardelor de calitate sunt procese continue în care este implicată și societatea civilă.

Arhitectura de înaltă calitate oferă oportunități de adaptare a experiențelor și lecțiilor de proiectare a construcțiilor din mediul urban și rural, la necesitățile prezente, astfel încât ele să fie eficiente din punct de vedere energetic și să utilizeze eficient avantajele naturale pe care localitățile le oferă.

3.4 Stimularea creativității și inovației

Interesele societății sunt servite atunci când se bazează pe talent și creativitate, precum și pe experiența și cunoștințele necesare pentru satisfacerea nevoilor acesteia. Schimbările necesită o înprospătare a gândirii și o nouă perspectivă asupra modului de abordare a problemelor. A face față provocărilor înseamnă a recurge la expertiza a numeroase discipline, printre care și arhitectura. Creativitatea în arhitectură trebuie să se manifeste la toate nivelurile – de la mediul construit, la peisaj sau la nivelul concepției clădirilor. Politicile în acest domeniu urmăresc să întărească progresul făcut în anii recentți, în stabilirea unui climat de explorare critică, în cercetările din proiectarea arhitecturală și cercetarea prin proiectare. Exploatarea deplină a talentelor și creativității necesită ca achizițiile de servicii și lucrări să fie deschise unei expertize de anvergură, optimizând în acest fel, realizarea unor proiecte de înaltă calitate și inovația, pentru realizarea exigenței referitoare la durabilitate.

În urma studiului sociologic *Arhitect în România - Studiu de fundamentare a politicilor naționale pentru arhitectură* realizat de Ordinul Arhitecților și Facultatea de Sociologie și asistență Socială a Universității Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca 2010, s-a pus în evidență modul de percepere și de auto-percepere a arhitectului în societate.

Din raportarea percepției propriului statut la percepția generală a publicului asupra prestigiului profesiei de arhitect, rezultă un grad mediu de iluzie auto-perceptivă la nivelul breslei.

Există o diferență între modul în care arhitecții își definesc propria profesie și modul în care aceștia consideră că sunt văzuți în societate, percepuți de către publicul larg sau de către beneficiarii muncii lor. În viziunea arhitecților, o parte din beneficiari apelează la serviciile arhitectului nu pentru cunoștințele de specialitate și expertiza sa, ci mai degrabă pentru autoritatea formală cu care arhitectul este investit (dreptul de semnătură). Arhitecții consideră că imaginea lor în percepția publică este confundată sau suprapusă peste cea a desenatorilor, proiectanților și inginerilor constructori.

Ca opinie generală, arhitectura este percepută de către clienți și funcționari ca o meserie dificilă, indispensabilă în procesul de proiectare și execuție a unei construcții. În viziunea clienților, arhitectul are rolul de a educa beneficiarii în privința esteticii și utilității construcțiilor, precum și de a păstra arhitectura tradițională a spațiului construit din România.

Arhitecții consideră că principalele probleme ale spațiului construit din România, atât la nivel local, cât și la nivel național sunt cauzate de două categorii de factori: pe de o parte, modul dezordonat de construire (lipsa unei strategii și politici coerente de urbanism) și calitatea construirii, iar pe de altă parte, legislația din domeniu și acțiunile administrației publice. Percepția asupra calității spațiului construit în România este preponderent negativă, principala temă menționată fiind absența unei viziuni arhitecturale strategice atât la nivel național, cât și local.

Guvernul recunoaște importanța stimulării creativității arhitecturale și inovația precum și rolul cheie pe care îl au, în anumite situații, competițiile de concepție arhitecturală în realizarea calității în domeniu și a eficienței în mediul construit.

ACȚIUNEA 13

Pentru a beneficia de diversitatea talentelor disponibile, administrațiile centrală și locale vor implementa următoarele măsuri:

- i. Sporirea competențelor arhitecților, astfel încât aceștia să se implice în procesul de achiziții, inclusiv cele care se referă la parteneriatele public - privat prin: implicarea în deciziile politicii locale, consultarea în teme de proiect;
- ii. Asigurarea unei politici de achiziții care încurajează participarea birourilor de arhitectură, la toate nivelurile, sprijină parteneriatele și colaborarea dintre birourile de arhitectură mai mici, ca mijloc de realizare a diversității, chiar și cu fonduri reduse. În consecință, criteriile de participare la procesul de achiziții vor fi, în linii generale, revizuite, pentru a permite participarea birourilor de arhitectură, de toate tipurile;
- iii. Lărgirea zonelor în care se desfășoară competiții în domeniul arhitecturii. În zonele protejate indiferent de forma de proprietate se impune selecția proiectelor doar pe bază calitate.
- iv. Furnizarea de oportunități pentru explorarea creativă și critică în domeniul arhitecturii și pentru dezvoltarea birourilor de arhitectură, în cadrul profesiei.

3.5 Statul în calitate de protector al patrimoniului arhitectural

Mediul istoric construit moștenit are o calitate remarcabilă, prin faptul că este mărturia evoluției societății și culturii noastre. Respectul față de această moștenire și angajamentul de a o păstra sunt măsuri contemporane. Încorporând avantajele practice și estetice specific naționale în domeniul dezvoltării urbane și conservării patrimoniului construit, se poate adăuga calitate concepției contemporane, care însă trebuie să fie adaptată necesităților de locuire și constrângerilor energetice de astăzi. Capabilitatea noastră de a transmite această moștenire va trasa valorile viitorului.

În România, situația patrimoniului în ansamblul său se află în criză, starea fizică a lui se înrăutățește progresiv și pierderile sunt mai mari decât în cazul altor țări din Europa. Toate aceste aspecte discordante, semnalate rezumativ în Raportul Comisiei Prezidențiale pentru Patrimoniul Construit, Siturile Istorice și Naturale în septembrie 2009, trebuie să conducă la obținerea unui **larg consens** în favoarea protejării și conservării patrimoniului. Statul se obligă să adopte măsuri preventive și sancțiuni speciale, în cadrul principiului european de dezvoltare durabilă, pentru a asigura conservarea patrimoniului construit și natural **prin mijloace legislative, financiare și administrative**, susținute constituțional.

Raportul Comisiei Prezidențiale identifică următoarele **principii fundamentale de acțiune**, în absența cărora în România nu va fi posibilă stoparea degradării și distrugerii patrimoniului cultural și natural:

- Patrimoniul cultural și natural reprezintă o prioritate națională și are rang de principiu constituțional;
- Punerea în pericol sau distrugerea patrimoniului cultural și natural național este calificată drept infracțiune care aduce atingere intereselor naționale și securității naționale;

ACȚIUNEA 14

Statul va aplica cele mai înalte standarde în domeniul protejării, conservării și întreținerii patrimoniului construit aflat în grija sa; va conserva și proteja patrimoniul cultural prin următoarele măsuri:

- i. Ține evidența la zi, completarea listelor și publicarea bazelor de date ale monumentelor și siturilor istorice, zonelor protejate și peisajului cultural, inclusiv a monumentelor de arhitectură modernă și contemporană. Actualizarea listelor se face prin proces continuu.
- ii. Crează o bază de date centrală, permanent actualizată și accesibilă publicului, care să includă informații despre istoricul, valoarea, starea, lucrările în curs și/sau finalizate în cazul clădirilor, ansamblurilor, peisajelor și siturilor care sunt protejate.
- iii. Realizează un *Cod al patrimoniului pentru România*, care să facă mai accesibilă publicului legislația corespunzătoare protejării patrimoniului cultural
- iv. Elaborează și adoptă un act normativ, la nivel de lege, care să permită explicit exproprierea pentru cauză de utilitate publică în vederea menținerii/protejării monumentelor istorice de categoria A, aflate în proprietate privată și în pericol iminent de dispariție/distrugere
- v. Elaborează politici fiscale de stimulare și de subvenționare a regenerării patrimoniului construit și urbanistic prin introducerea de subvențiilor acordate de stat, programe de scutire de taxe etc. care să susțină protecția patrimoniului arhitectural.
- vi. Alocă fonduri suficiente pentru continuarea și finalizarea în condiții optime de eficiență și calitate a șantierelor finanțate de stat
- vii. Asigură un fond de intervenție / asistență pentru monumentele care necesită intervenții urgente
- viii. Introduce în Codul Penal un regim de sancțiuni cu efect rapid, care să descurajeze încălcarea prevederilor legislației în domeniul patrimoniului.
- ix. Asigură personal specializat necesar pentru formarea *poliției de patrimoniu*, astfel încât pentru fiecare categorie de monumente să fie repartizat cel puțin un ofițer cu specializare / instruire în domeniu.
- x. Formează juriști specializați în probleme de patrimoniu și un corp special de procurori, destinat să instrumenteze dosarele privind distrugerea monumentelor istorice și arheologice;
- xi. Introduce principiului transparenței ca element obligatoriu atât în cazul acțiunilor de conservare-restaurare și punere în valoare a monumentelor și siturilor istorice, cât și în cazul intervențiilor în zonele protejate, asigurând accesul public la documentele referitoare la aceste acțiuni.

ACȚIUNEA 15

Administrațiile centrală și locale analizează și stabilesc modalități în care clădirile mai vechi, construite tradițional și clădirile istorice pot contribui la reducerea consumului de carburanți fosili și a emisiilor de dioxid de carbon, respectând totodată materialele și tehnicile (*substanța istorică*) în care au fost construite și semnificația culturală a acestora.

- i. Măsurile se adaptează la fiecare caz în parte evitând degradarea arhitecturii și încurajează soluțiile cu materiale regenerabile / reutilizabile;
- ii. Intervențiile de reabilitare pentru clădiri existente vor adopta proceduri de aplicare și realizare potrivite în scopul păstrării și punerii în valoare a unor etape semnificative de cultură arhitecturală și urbană;
- iii. În cadrul proiectelor se va opta pentru soluții care păstrează identitatea și coerența arhitecturii clădirilor existente, furnizându-se acolo unde e cazul date istorice despre arhitectură.

ACȚIUNEA 16

Administrațiile centrală și locale stabilesc programe pilot, referitoare la întreținerea preventivă a clădirilor de patrimoniu. Dacă se dovedesc de succes se vor extinde la scară națională, începând cu comunitățile urbane mai mari. În timp, se poate dezvolta și un program pentru clădirile mai vechi, aflate în proprietate privată.

ACȚIUNEA 17

Administrațiile centrală și locale dezvoltă politici privind peisajul și integrarea în celelalte politici sectoriale locale.

Peisajul este un bun de patrimoniu în domeniul culturii, ecologiei, mediului, social și economic. Calitatea vieții este determinată de calitatea peisajului care poate fi natural (în stare nealterată de intervenția umană), afectat de schimbări climatice sau alterat de om și tehnicile de producție dezvoltate de acesta. Pe lângă transformările agricole realizate de om pentru subsistență, transformările aduse peisajului sunt generate de politicile de amenajare a teritoriului, planificare urbană și rurală, urbanism, construcții, transport și infrastructură (rețea de drumuri), turism și economie.

În mod paradoxal, majoritatea intereselor economice umane, dezvoltate în scopul creșterii bunăstării și confortului uman, nu țin seama de peisaj și cauzează alterarea, degradarea și distrugerea ireversibilă a peisajului natural și cultural în defavoarea calității vieții. Omul devine propriul dușman. Degradarea peisajului natural și cultural a fost și este determinată de evoluția socială și economică a omenirii. De aceea, trebuie stabilită o strategie națională integrată care să echilibreze relația dintre conservarea, protecția și valorificarea peisajului și domeniile economic, social și politic. O strategie economică sustenabilă poate fi o sursă favorabilă de venit pentru economie (de ex. ecoturism) pe termen lung, accentuând astfel valoarea peisajului prin conservarea și protejarea sa în această perspectivă. Acțiuni de salvare, conservare, protecție și valorificare a peisajului din România, integrează atât obiective ale Politicii pentru Arhitectură, cât și ale Strategiei Naționale pentru Biodiversitate.

- i. Introducerea de prevederi referitoare la peisaj și patrimoniu natural în legislația în vigoare (Legea 242/2009, Legea 27/2007, OUG 114/2007, Legea 422/2001).
- ii. Elaborarea unui ghid de identificare și evaluare a peisajelor
- iii. Inventarierea și evaluarea peisajelor culturale, naturale și mixte din România
- iv. Clasarea peisajelor naturale, culturale și mixte de importanță națională
- v. Realizarea un regim de protecție unitar a mediului natural și construit în vederea consolidării peisajelor culturale
- vi. Întocmirea de planuri de acțiune pentru reconstrucția și/sau refacerea peisajelor degradate și/sau distruse
- vii. Protecția biodiversității în mediul urban, prin identificare, evaluarea speciilor și a habitatelor și conservarea / dezvoltarea acestora.

04 Arhitectura și mediul

4.1 Considerații generale

În centrul Politicii pentru Arhitectură se află preocuparea de a promova crearea de comunități și așezări durabile, prin integrarea celor mai bune practici în domeniul planificării, ingineriei, peisagisticii, concepției urbane și arhitecturii. Conform acestei politici, activitatea de parteneriat cu autoritățile locale și centrale este importantă pentru asigurarea unui viitor durabil.

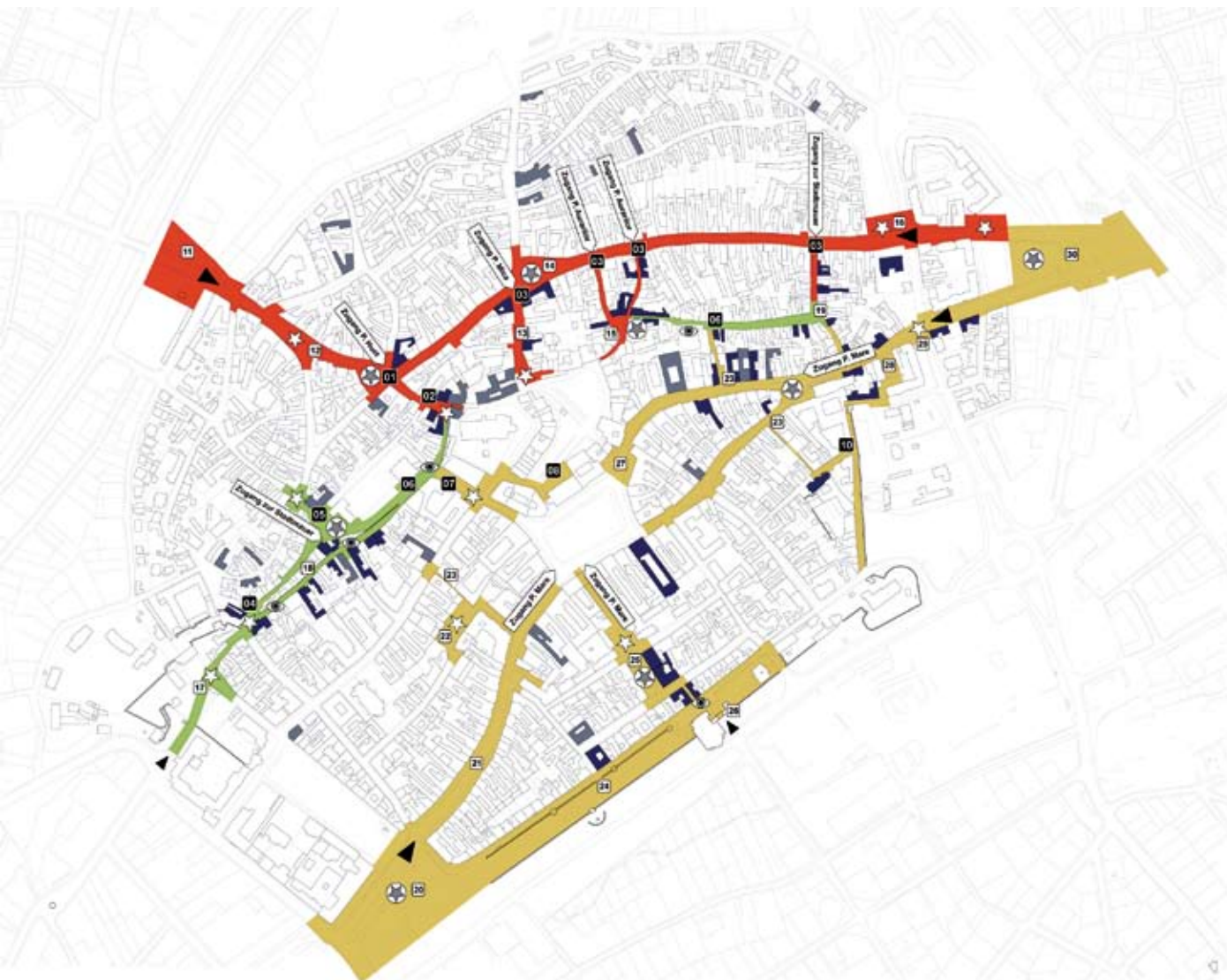
Obținerea calității în arhitectură depinde de diverși factori, mulți dintre ei fiind legați de considerații mai largi, referitoare la valorile societății precum și la politicile și practicile financiare și de mediu. Managementul utilizării terenurilor este unul dintre acești factori și, în acest scop, se impun acțiuni concrete prin care să se asigure utilizarea optimă a resurselor neregenerabile ale pământului, pe baza unor criterii economice și sociale pe termen lung, de asigurare a durabilității mediului. Sunt de interes cercetările, studiile și publicațiile în domenii ca *Asigurarea de locuințe, comunități durabile; Locuințe de calitate pentru comunități durabile; Dezvoltarea rezidențială durabilă în zone urbane; Manualul dezvoltării urbane: un ghid al bunelor practici; Inițiativa de dezvoltare zonală, Ghid de bune practici pentru protecția peisajelor culturale, Ghid de bune practici pentru amenajarea spațiilor verzi, Valorificarea tehnologiilor tradiționale.*

Carta de la Leipzig pentru Orașe Europene Durabile 2007, precum și obiectivele Forumului European pentru politici în domeniul arhitecturii (EFAP) cu privire la calitatea arhitecturală și dezvoltarea durabilă fac referiri speciale la necesitatea de a avea o abordare integrată asupra proiectării mediului nostru construit. Obiectivul principal al politicii pentru arhitectură este crearea și managementul comunităților durabile, precum și a vecinătăților – zone în care folosirea rațională a terenurilor, proiectarea urbană și peisageră de înaltă calitate și infrastructura fizică și socială integrată efectiv se împletesc, pentru a crea spații construite în care oamenii își desfășoară viața. Ca principiu general, proiectarea spațiilor destinate unor populații de densitate mare va fi posibilă numai atunci când va fi susținută de forme adecvate de transport. Planificarea și proiectarea ambientală, în contextul unei utilizări total integrate a terenurilor și a politicilor de transport sunt esențiale pentru realizarea acesteia.

Crearea de comunități durabile implică o viziune integratoare a proiectării urbane și peisagere, a conservării urbane și a construcțiilor precum și aplicarea criteriilor de calitate arhitecturală, la toate nivelurile. În procesul de planificare și în coordonarea eficientă a dotărilor și infrastructurii sunt necesare programe de asistență în diverse domenii. Proiectarea unui mediu construit durabil, de calitate trebuie să acorde importanța justă condițiilor locale.

În context dezvoltării regionale, proiectarea și realizarea unor comunități durabile de înaltă calitate este un instrument-cheie al politicii, la dispoziția sectorului public, destinat să atragă investiții și oportunități economice cu valoare adăugată importantă. Comunitățile durabile crează locuri competitive.

4.2 Susținerea creării unui spațiu estetic, funcțional și durabil

În cadrul procesului de creare a unui spațiu estetic, funcțional și durabil, se întrepătrund în mod frecvent și necesar, perspectivele oferite de diverse discipline. Procesul are în vedere dinamica economică, amenajarea urbană și arhitectura, problemele de mediu și provocările legate de dezvoltarea comunităților. Modelarea, cu succes, a spațiului depinde de colaborarea dintre discipline ca ingineria, planificarea și arhitectura, care să fie bine administrate și conduse. Pentru o bună practică, autoritățile implicate în planificare alocă resursele necesare. O dezvoltare de înaltă calitate acordă o mare importanță:

- i. pregătirii unor proiecte bine concepute și în acord cu politica de arhitectură a României;
- ii. facilitării proceselor de consultare publică anterioare proiectării, pentru aprecierea și luarea deciziilor în procesul proiectării;

Politica pentru arhitectură a României urmărește să încurajeze proiectarea urbană orientată spre comunitate, folosind lecțiile trecutului în utilizarea strategiilor de proiectare, evitând comportamentul antisocial și vandalismul. În acest sens se acordă o importanță deosebită calității domeniului public și adaptării mediului urban construit pentru a face zonele rezidențiale mai apte pentru viața comunității și pentru a reduce comportamentul antisocial și a încuraja integrarea socială.

ACȚIUNEA 18

Administrațiile centrală și locale întocmesc documente-program pentru:

- i. Asigurarea de locuințe, comunități durabile;
- ii. Locuințe de calitate pentru comunități durabile;

- iii. Dezvoltarea rezidențială durabilă în zone urbane;
- iv. Manualul dezvoltării urbane: un ghid al bunelor practici;
- v. Inițiativa de dezvoltare zonală,
- vi. Ghid de bune practici pentru protecția peisajelor culturale,
- vii. Ghid de bune practici pentru amenajarea spațiilor verzi
- viii. Valorificarea tehnologiilor tradiționale

Prin aceste programe administrațiile centrală și locale stabilesc criteriile-cheie care se includ în planurile de dezvoltare.

4.3 Valorificarea eficientă a resurselor mediului construit

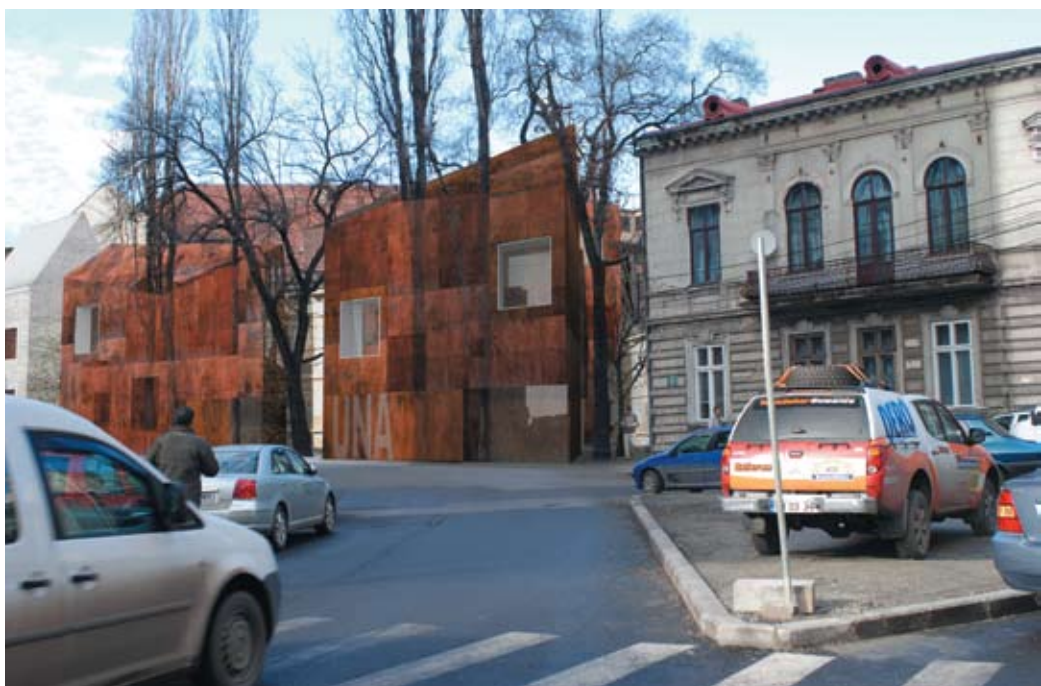
Unul din elementele-cheie ale obținerii unui mediu durabil de înaltă calitate este ca potențialul oferit de facilitățile existente să fie conștientizat, iar calitățile acestuia să fie recunoscute și respectate. Proprietățile autorităților publice (terenuri și clădiri) au potențial de dezvoltare. În anumite cazuri, aceste proprietăți pot să facă parte dintr-un peisaj urban existent, iar exploatarea lor creativă poate să rețină ceva din identitatea locului. Potențialul de adaptare inteligentă, re folosirea clădirilor și spațiilor verzi existente, incluzând modelele de rezidență istorice/locale, și procesul de re folosire a materialelor, trebuie să fie incluse și monitorizate în procesul dezvoltării.

Un obiectiv referitor la producerea unui mediu construit durabil este valoarea mediului construit existent ca sursă pentru viitor să fie recunoscută și exploatată. Protejarea valorii culturale și utilizarea continuă a fondului de clădiri existent sunt obiective importante, atât pentru inițiativele publice cât și pentru cele private.

ACȚIUNEA 19

Pentru sprijinirea obiectivelor autorităților publice cu privire la durabilitate, autoritatea centrală asistată de autoritățile locale implicate în dezvoltarea și implementarea proiectării durabile, încurajează introducerea următoarelor măsuri:

- i. evaluarea proprietăților de terenuri existente – în termeni de valoare economică și socială - incluzând fondul de clădiri care sunt inutile sau cele care nu sunt folosite corespunzător. Cu referire la dezvoltarea viitoare, autoritățile publice trebuie să încurajeze re folosirea clădirilor în acord cu natura și importanța lor;
- ii. dezvoltarea politicilor și obiectivelor de durabilitate încurajând utilizarea fondului construit existent în defavoarea construcțiilor noi și promovarea reconversiilor în cazul clădirilor/zonelor protejate, inclusiv a siturilor industriale abandonate care au valoare culturală;

- iii. pregătirea unei politici de conservare a clădirilor cu valoare arhitecturală de patrimoniu aflate în grija și/sau proprietatea instituțiilor de stat și pregătirea unui plan de conservare personalizat, în funcție de situație. Această politică, pornind de la un inventar al fondului de clădiri istorice trebuie să conceapă prevederi pentru continuarea programelor de conservare și întreținere;
- iv. evaluarea ansamblurilor de clădiri și terenuri abandonate aflate în proprietate publică, în funcție de resursele materiale existente în cadrul acestora și de potențialul materialelor reutilizabile. O astfel de estimare trebuie să se constituie ca parte integrantă a procesului de evaluare atât a potențialului de construcții a terenului cât și a proceselor de proiectare spațială.

ACȚIUNEA 20

Administrația centrală elaborează metodologii pentru funcționalizarea clădirilor existente, aflate în proprietate publică și proprietate privată, cât și pentru vânzarea clădirilor istorice de către autoritățile publice. Metodologiile cuprind următoarele recomandări:

- i. în situațiile în care se propune demolarea totală sau parțială a clădirilor și construcțiilor existente, se întocmește un audit al materialelor existente și o metodologie de valorificare, re folosire sau vindere;
- ii. ca parte a unei viziuni curente, autoritățile implicate în proiectarea trebuie să aibă în vedere mecanismele de încurajare a funcționalizării clădirilor existente.

ACȚIUNEA 21

Administrațiile centrală și locale elaborează ghiduri pentru practicile de aplicare a reglementărilor în construcții aplicabile la clădirile mai vechi/construite tradițional, în scopul protejării și valorificării substanței istorice.

ACȚIUNEA 22

Administrațiile centrală și locale elaborează reglementări cu privire la criteriile de proiectare pentru clădirile înalte și cele de mari proporții în zonele urbane și cu privire la impactul acestora asupra zonelor urbane existente/protejate.

05 Comunicare, educație și participare publică

5.1 Considerații generale

Calitatea mediului construit depinde într-o mare măsură de valoarea pe care societatea i-o atribuie. Conștientizarea și înțelegerea rolului practic, psihologic și cultural al mediului permite dezvoltarea armonioasă a societății și crearea unui mediu de locuire potrivit. Responsabilitatea pentru construirea, administrarea și remodelarea mediului construit este distribuită în toate sectoarele societății: comunități, autorități guvernamentale centrale și locale, profesii din domeniul arhitecturii și construcției, instituții financiare, agenții specializate, investitori în domeniul construcțiilor.

Crearea mediului construit de înaltă calitate și protejarea patrimoniului nu se pot realiza fără un public interesat, bine informat și exigent.

Se urmărește crearea unui spațiu de desfășurare a activităților zilnice care în conformitate cu conceptul de durabilitate. Această provocare se reflectă în toate acțiunile politicii în domeniul arhitecturii și este cu deosebire importantă în problema interesării și educării comunității.

Obiectivul acestei politici este consolidarea unei societăți sensibilizată în legătură cu înțelegerea mediului construit și capabilă să aprecieze calitatea acestuia. Educația este vitală în obținerea durabilității și a calității mediului. Pentru aceasta este necesară dezvoltarea în cadrul comunității a capacității de înțelegere a arhitecturii, peisagisticii și amenajării urbane, precum și a proceselor de modelare a mediului nostru. Această politică are rolul de a promova un context în care cetățenii să aibă încredere și să aibă capacitatea de a se angaja eficient în crearea și managementul unui mediu construit de înaltă calitate. Strategiile concepute se materializează în creșterea rețelei internaționale și îmbunătățirea utilizării eficiente a resurselor și a comunicării între agențiile existente, cu scopul facilitării accesului la informație inclusiv la nivel local.

5.2 Informarea și conștientizarea publicului

Realitățile mediului construit din România și aspectele critice ale spațiului amenajat sunt evocate critic de documentele comunității internaționale și în primul rând ale Uniunii Europene. Corupția, priorități manevrate de interese sectare, degradarea peisajului și starea de subdezvoltare quasi-generalizată a locuirii și infrastructurii instituțiilor sociale sunt fenomene de mare profunzime, vizibile la tot pasul.

Realitatea urbană și devenirea arhitecturii noastre au nevoie de comunicare constantă, vie cu publicul, de locuri de contact între mediul liberal de afaceri, guvernarea și administrarea orașelor, conștiința identității, cultura și profesiunile asociate. Politica de arhitectură se dezvoltă în timp și are nevoie de solidaritatea comunității, de instalarea unor practici curate, de stimulare a inovației profesionale și de o administrare din care să elimine corupția.

Administrațiile centrală și locale susțin o colaborare activă cu organismele profesionale, agențiile statutare și instituțiile competente în vederea înțelegerii valorii în arhitectură, în amenajarea mediului de viață și în impulsivizarea realizării exigenței referitoare la calitate.

ACȚIUNEA 23

În scopul promovării angajamentului public în domeniul arhitecturii, autoritățile centrală și locale își asumă rolul de informare și educare a publicului prin:

- i. prezintă și publică toate proiectele cu fonduri publice într-o manieră accesibilă care facilitează înțelegerea calității în arhitectură;
- ii. dezvoltă, în legătură cu comunicările referitoare la conservarea patrimoniului, o abordare care să impulsioneze o înțelegere a arhitecturii ca formă de artă și componentă a patrimoniului cultural, incluzând prevederi concrete cu referire la mediul construit și arhitectural;
- iii. elaborează și publică ghiduri cu noțiuni de istorie a arhitecturii în România, care se adresează publicului larg;
- iv. realizează ghiduri și publicații despre politica și calitatea în arhitectură și urbanism și despre standardele de calitate în producerea arhitecturii, care servesc necesitățile consumatorului și ale societății
- v. educă, informează și comunică cu publicul, cu industria materialelor de construcții și profesiile implicate, făcând dovada aplicării practicilor exemplare și durabile în investițiile publice. Asigură resursele necesare și asistența profesională corespunzătoare pentru a întreține, îmbunătăți și extinde această activitate
- vi. promovează transparența deciziilor în toate proiectele de investiții publice.

ACȚIUNEA 24

Administrația centrală sprijină dezvoltarea unei interfețe virtuale, ca portal al programelor și inițiativelor în arhitectură, proiectare și mediu construit, care este administrată de Centrul pentru arhitectură, cultură urbană și peisaj.

5.3 Educație, programa analitică școlară și pregătirea profesorilor

Accesul copiilor la informații și cunoștințe despre arhitectură și despre mediul în care trăiesc este, în România actuală, foarte limitat. În programele școlare nu există ore sau cursuri speciale despre arhitectură. Legăturile arhitecturii cu peisajul și istoria culturală sunt rare. Referințele la domeniul construit și vizual se mărginesc la unele informații cu caracter istoric. Potențialul cunoștințelor despre arhitectură de a ilustra și dezvolta vocabularul, percepția formelor geometrice sau înțelegerea istoriei este folosit doar sporadic.

Aprecierea valorilor culturale și artistice ale arhitecturii are un rol important în sprijinirea inițiativelor educaționale și de conștientizare, care dezvoltă angajamentul public în domeniul mediului construit.

Educația referitoare la arhitectură, peisaj și mediu trebuie să facă parte din curricula instituțiilor specializate. Inițiativele menite a încuraja angajamentele studenților și ale personalului didactic, prin expoziții, conferințe și dezbateri, vor stimula dezvoltarea unei înțelegeri mai aprofundate a arhitecturii și a mediului construit urban și rural

ACȚIUNEA 25

Instituțiile de învățământ încurajează predarea și acumularea cunoștințelor în domeniul arhitecturii și mediului construit, prin introducerea elementelor de limbaj formal-spațial în învățământul școlar și liceal și de cunoștințe de bază despre arhitectură în programele de învățământ preșcolar și școlar. În acest sens:

- i. Facilitează, în cooperare cu organizațiile relevante, un plan anual de arhitectură, cu teme precise și pe bază de recompensă, pentru școli, încorporând o serie de categorii cu diverse grupe de vârstă și obiecte de învățământ la nivel primar și post-primar;
- ii. Încurajează arhitecții să colaboreze cu școlile pentru a spori conștientizarea arhitecturii în rândul elevilor și să ofere consultare pe teme de specialitate pentru profesori.

ACȚIUNEA 26

Instituțiile de învățământ elaborează programe de învățământ în concordanță cu obiectivele politicii pentru arhitectură.

ACȚIUNEA 27

Autoritățile centrală și locale sprijină sistemului de stagiu și de pregătire continuă a arhitecților, urbanistilor și peisagiștilor, în cooperare cu universitățile și organizațiile profesionale.

ACȚIUNEA 28

Administrația centrală încurajează parteneriatele relevante cu institutele educaționale, organismele profesionale și altele, pentru obținerea unei dezvoltări profesionale continue, aplicabilă tuturor actorilor implicați în dezvoltarea mediului construit, prin programe multi-disciplinare.

Pentru a face față provocărilor viitorului, dezvoltarea cunoștințelor și a abilităților prospective devine o exigență critică pentru profesioniști, operatorii și personalul non-tehnic, toți cei implicați în domeniul mediului construit. Au fost identificate câteva zone-cheie de dezvoltare pentru obținerea excelenței în ceea ce privește calitatea în arhitectură:

- o amenajarea urbană,
- o arhitectura și construcția durabilă și inovatoare,
- o menținerea, conservarea și modernizarea patrimoniului construit,
- o menținerea, conservarea și modernizarea performanțelor termice ale clădirilor existente,
- o protejarea și conservarea peisajelor culturale.

Guvernul recunoaște necesitatea accelerării accesului la continuă educație și perfecționare pentru realizarea unui mediu construit durabil, de calitate înaltă, pentru protejarea patrimoniului arhitectural.

Proiectarea de calitate bună nu se obține ușor. Este important să se realizeze o colaborare efectivă între arhitecți, proiectanți și profesioniștii competenți, la nivele locale, regionale și naționale urmărind ca rezultat producerea unui mediu construit de bună calitate prin:

- i. includerea disciplinelor înrudite, în jurizarea pentru premiarea de proiecte, la nivel local și regional;
- ii. validarea bunelor practici în consultarea de concepție spațială și încurajarea unei atitudini pro-active a autorităților implicate cu privire la criteriul de calitate în domeniul arhitecturii, prin măsuri cum ar fi: inventarierea și mediatizarea exemplelor de bună practică din domeniul proiectelor publice, exemplificarea proiectelor de arhitectură premiate, stabilind astfel categorii specifice de promovare a acestora și recompensarea integrării calității arhitecturale în proiectarea de bună calitate.

ACȚIUNEA 29

Administrațiile centrală și locale precum și organismele relevante din educație vor încuraja dezvoltarea meseriilor legate de tehnici tradiționale în construcții prin:

- i. formarea de școli de meserii cu specific local;
- ii. dezvoltarea perfecționării forței de lucru în domeniile întreținerii, reparației și modernizării clădirilor existente în concordanță cu bunele practici de conservare ale clădirilor;

- iii. organizarea de cursuri de perfecționare în domeniul tehnologiilor de conservare și al realizării construcțiilor durabile din punct de vedere energetic;
- iv. încurajarea instituțiilor de învățământ de profil de a promova valorile tradiționale în arhitectură.

ACȚIUNEA 30

Administrația centrală încurajează și recunoaște specializarea în peisagistică și proiectare peisagistică. Scopul este acela de a explora oportunitățile pentru următoarele aspecte:

- i. studii multi-disciplinare pentru integrarea construcției, dezvoltarea transportului, dezvoltarea economică și modelarea centrată pe managementul urban;
- ii. încorporarea studiilor de amenajare urbană și peisageră în cursuri care abordează mediul construit și în programe de dezvoltare profesională continuă;

5.4 Clădirile ca resurse educaționale

Clădirile publice au un impact semnificativ asupra comunității pe care o servesc. De aceea, dezvoltarea comunicării la nivelul comunității poate fi realizată prin popularizarea informației atât din faza de proiectare și construcție, cât și după ce clădirea devine operațională.

Guvernul recunoaște valoarea educațională a proiectelor publice de construcții și urmărește să exploateze potențialul proiectelor de care este responsabil.

ACȚIUNEA 31

Clădirile publice se administrează astfel încât să faciliteze accesul publicului în interiorul lor. Administrația pune la dispoziție materialele informaționale, care explică funcționarea clădirilor, performanțele lor energetice și ambientale și oferă publicului spațiu public, acces, facilități, expoziții etc.

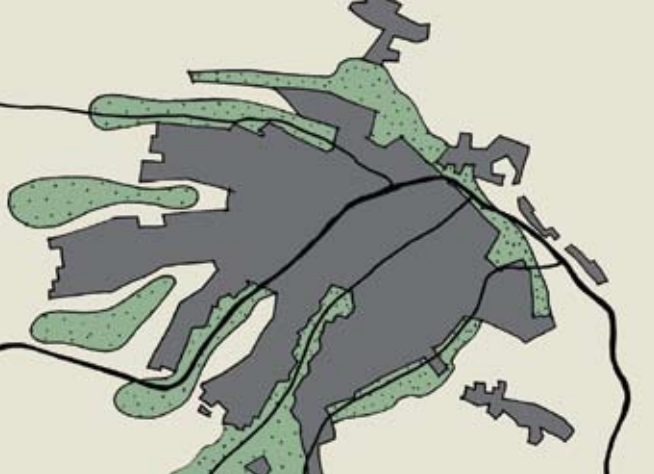
ACȚIUNEA 32

Mediile informaționale publice produc programe accesibile publicului, care să explice procesul de realizare a arhitecturii de calitate, de la faza de concepție până la cea de execuție.

06 Implementare și revizuire

6.1 Considerații generale

Acțiunile prezentate în secțiunile anterioare ale acestui document acoperă un spectru larg și presupun implicarea multor actori. Participanții care trebuie să se implice în acțiunile politicii în domeniul arhitecturii sunt în primul rând structurile administrative centrale și locale ale Statului, dar și institute de învățământ, organisme și organizații profesionale care sunt dedicate promovării arhitecturii. Politicile au fost concepute pe baza convingerii că arhitectura de bună calitate și un mediu bine proiectat și construit trebuie să aibă un program durabil. Angajamentul continuu al societății în realizarea acestui deziderat necesită ca aceste politici să fie implementate în mod ferm și persistent, iar instituțiile și cetățenii să fie informați permanent de progresele continue care au loc.

6.2 Stabilirea măsurilor organizatorice pentru susținerea calității

Acțiunile au ca scop să prezinte politica în domeniu, în perioada 2010 – 2015. Programul de implementare al Politicii pentru Arhitectură în România stabilește obiective specifice și termene pentru acțiunile aferente acestora și de manifestare a feedback-ului referitor la îndeplinire.

ACȚIUNEA 33

Administrația centrală stabilește responsabilii pentru implementarea acestei politici, un program de implementare, termene de îndeplinire, bugetul necesar pentru aplicare și modalități de monitorizare. Derularea programelor pentru arhitectură necesită:

- i. monitorizarea stadiilor de implementare, prin rapoarte anuale, în contextul dezvoltării politicii pentru toate problemele care privesc calitatea mediului construit la nivelul Uniunii Europene;
- ii. comunicarea la nivelul structurilor implicate în promovarea calității în arhitectură.

În cadrul programului de implementare, acțiunile propuse se completează și detaliază.

	Acțiune	Responsabili	Prioritate –durată de desfașurare	Finanțare
1	Strategie de cercetare pentru arhitectură și mediu construit			
2	Cercetări în domeniul materialelor de construcție			
3	Mecanismele de strângere a informațiilor și analiza proiectelor cu finanțare publică			
4	Iniființarea unui grup de lucru care să dezvolte aprecierea și conștientizarea pentru mediu construit, să sponsorizeze proiecte de cercetare			
5	Iniființarea Centrului pentru arhitectură, cultură urbană și peisaj			
6	Consolidarea funcției de Arhitect-șef			
7	Iniființarea Biroul Guvernamental pentru Politici în Arhitectură			
8	Se generează și diseminează exemple de bună practică în domeniile construcțiilor, infrastructură, amenajarea teritoriului și peisaj			
9	Se adaptează proiectele destinate locuirii la cerințele actuale, precum cele ale mobilității, sărăciei extreme, reglementări privind gestiunea proprietății colective, locuirea socială			
10	Modificarea legii de exercitare a profesiei de arhitect (Legea 184/2001 republicată) în sensul creșterii responsabilității profesionale și sociale			
11	Modificarea legislației privind achizițiile publice de proiectare în arhitectură și urbanism cu introducerea obligației organizării concursului de soluții			
12	Actualizarea la standarde europene a cerințelor pentru materiale și tehnici de construire			
13	Stimularea creativității și inovației			
14	Măsuri pentru a asigura conservarea patrimoniului construit și natural			
15	Eficiența energetică în cazul clădirilor existente			
16	Programe pilot, referitor la întreținerea preventivă a clădirilor de patrimoniu			
17	Politicii privind peisajul			
18	Documente-program			
19	Implementarea proiectării spațiale durabile			
20	Metodologii pentru evaluarea și re folosirea adaptativă a clădirilor existente, aflate în proprietate publică și proprietate privată, vânzarea clădirilor istorice de către autoritățile publice			
21	Ghid pentru practicile de aplicare a reglementărilor în construcții aplicabile la clădirile mai vechi/construite tradițional			
22	Criterii de proiectare pentru clădirile înalte și cele de mari proporții în zonele urbane și a impactului acestora asupra zonelor urbane istorice			
23	Informare și educare pentru publicul			
24	Interfață virtuală ca portal al programelor și inițiativelor în arhitectură, proiectare și mediu construit			
25	Predarea și acumularea cunoștințelor în domeniul arhitecturii și al mediului construit, prin introducerea elementelor de limbaj formal-spațial la învățământul școlar și liceal și de istorie a arhitecturii în programele de învățământ preșcolar și școlar			
26	Sprijinirea programelor de învățământ ale universităților de profil, ca resursă pentru realizarea politicilor în arhitectură și urbanism			
27	Sprijinirea sistemului de stagiu și a pregătirii continue a arhitecților, urbanistilor și peisagiștilor, în cooperare cu universitățile și organizațiile profesionale			
28	Dezvoltare profesională continuă			
29	Dezvoltarea meseriilor legate de tehnici tradiționale în construcții			
30	Educația și specializarea în proiectarea peisageră și urbană			
31	Clădirile publice se vor administra astfel încât să faciliteze angajamentul publicului față de clădirea însăși			
32	Mediile informaționale publice produc programe accesibile publicului, care să explice procesul de realizare a arhitecturii de calitate			
33	Responsabilități pentru coordonarea implementării acestor politici			
34	Cooperarea administrației centrale cu cele locale			

6.3 Măsuri de sprijinire a acțiunilor integrate

Un mediu construit de calitate și durabil presupune un proces complex de creare, adaptare și/sau administrare. Aprecierea calității trebuie să ia în considerare mediul în ansamblul său. Scopul politicilor este acela de a stimula proiectarea corespunzătoare și de a plasa în centrul de interes valoarea de lungă durată.

ACȚIUNEA 34

Cooperarea dintre administrația centrală cu cele locale are în vedere stabilirea:

- i. modului în care acțiunile prevăzute de directivele politicii pentru arhitectură care au impact la nivelul autorității locale, pot fi implementate la termenele prevăzute;
- ii. mecanismelor de comunicare interdepartamentală la nivelul autorităților centrale și locale .

6.4 Autorități responsabile

Pentru atingerea obiectivelor prezentei Politici pentru Arhitectură este necesară conlucrarea autorității publice centrale pentru dezvoltare și cultură, în calitate de coordonator, cu toți factorii interesați de la nivel central și local, cu asociațiile profesionale de profil (OAR, RUR, UAR), cu instituțiile de învățământ de arhitectură și urbanism, dar și cu reprezentanții comunităților locale, comunității științifice, mediului de afaceri și societății civile.

6.5 Resurse financiare

Costurile implementării Politicii pentru Arhitectură în România 2010-2015 se estimează prin consultarea cu toate structurile implicate și responsabile pentru acțiunile prevăzute și se includ în bugetele anuale.

6.6 Monitorizarea implementării

Monitorizarea este un proces complex, cu participarea atât a instituțiilor statului, a asociațiilor profesionale și comunităților științifice cât și a publicului larg.

Anexa 1 - PREVEDERI DIN CONSTITUȚIA ROMÂNIEI, care sunt conexe transpunerii practice a Politicii pentru Arhitectură a României:

Articolul 31 – dreptul la informația de interes public nu poate fi îngrădit

Articolul 32 – dreptul la cultură este garantat, iar statul trebuie să asigure păstrarea identității spirituale, sprijinirea culturii naționale, stimularea artelor, protejarea și conservarea moștenirii culturale, dezvoltarea creativității contemporane

Articolul 34 – dreptul la ocrotirea sănătății, inclusiv

Articolul 35 – dreptul la un mediu înconjurător sănătos și echilibrat ecologic

Articolul 135 – dezvoltarea economică înseamnă asigurarea de către stat a exploatării resurselor naturale în concordanță cu interesul național, refacerea mediului înconjurător și menținerea echilibrului ecologic, aplicarea unor politici de dezvoltare regională în concordanță cu obiectivele Uniunii Europene

Anexa 2 - POLITICILE PENTRU ARHITECTURĂ ÎN EUROPA

După datele EFAP, *European Forum for Architectural Policies* (Forumul European pentru Politici de Arhitectură, care este o rețea de experți în domeniul politicilor arhitecturale din Europa <http://www.efap-fepa.eu/>), în aproape toate țările continentului, membre UE sau aparținând SEE, precum și în unele state aspirante (Turcia și Croația) există politici pentru arhitectură asumate de guvernele lor.

Există politici în domeniul arhitecturii la nivel național în Norvegia, Finlanda (politici naționale, plus un document special pentru zona metropolitană Helsinki), Olanda, Irlanda, Lituania, Croația, Marea Britanie (un document RIBA), Danemarca, Turcia, Austria. Există, de asemenea, inițiative regionale sau europene (*Carta de la Leipzig*), declarații de principii (Declarația de la Ljubljana-Slovenia), grupuri de lucru (Cehia – Grupul de lucru pentru Dezvoltarea Urbană) „position papers” (Malta) sau conferințe (Portugalia, Germania, Franța, mai ales în legătura cu *Carta de la Leipzig*).

Documente oficiale ale Consiliului UE, Comisiei Europene și Consiliului Arhitecților din Europa (ACE) conțin documente comunitare, recomandări și studii privind politicile pentru arhitectură referitoare la:

- Contribuția culturii și asocierea culturii arhitecturale la dezvoltarea integrată a spațiului, la afirmarea identității regiunilor, comunităților, așezărilor rurale și orașelor
- Cultura spațiului construit (*Baukultur, Building Culture – Carta de la Leipzig*)
- Calitatea mediului construit, locuire și politici regionale
- Coeziunea teritorială: mediu ambiant, ecologie, calitatea vieții
- Dezvoltarea durabilă; strategii de dezvoltare durabilă; orașe durabile
- Regenerarea urbană și modificările climatice.

Câteva direcții comune se desprind din analiza documentelor naționale ale statelor din Europa despre politicile în arhitectură, astfel:

1. Categori, termeni și problematică

- o planificare spațială integrată, stimularea calității spațiale
- o calitatea spațială a clădirilor, satelor, orașelor și peisajelor
- o politici de dezvoltare durabilă cu contribuția cheie a culturii

- o conservarea, utilizarea și funcționalizarea extensivă a fondului construit existent; trecerea de la preocuparea tradițională pentru clădirea monument („object oriented”) în domeniul conservării moștenirii construite la demersuri bazate pe conservarea prin dezvoltare
- o legătura indisolubilă dintre proiectarea de arhitectură și amenajarea spațială; actul arhitectural ca un continuum - de la obiect la amenajarea spațială integrată; actul arhitectural ca purtătorul cel mai vizibil al identității istorice, culturale și comunitare
- o Coeziunea spațială și teritorială

2. Orizontul de timp

Politicile arhitecturale sunt formulate pentru perioade determinate, de durată medie (între patru și zece ani).

3. „De-departamentalizarea” cercetării, formării profesionale, argumentării și deciziei cu privire la politicile arhitecturale de dezvoltare, investiții, cercetare, normare, avizare și atribuire a proiectelor pe criterii eficiente, raționale și valabile sub raport cultural; rolul participării tuturor „acționarilor sociali” la politicile de planificare spațială integrată.

Anexa 3 - ORDINUL ARHITECȚILOR DIN ROMÂNIA DECLARAȚIA DE LA CLUJ 2008

S.O.S. dezvoltarea urbană românească -

Măsuri pentru o altă calitate a vieții și a spațiului

Motto: Locuitorii României au dreptul la arhitectură și peisaj, la fel cum au dreptul la sănătate și justiție

Argument

Deși România se dezvoltă incontestabil, se construiesc locuințe, turnuri de birouri, mari magazine, drumuri și autostrăzi, se creează locuri de muncă, bugetele cresc cumulând impozite ca niciodată, politicienii raportează cifre fără precedent ilustrând creșterea economică, clasa celor înavuți se îngroașă, prin jocul proprietăților, iar arhitecții au cu toții de lucru mai mult decât au visat vreodată în ultimele câteva decade, lansăm prin această declarație un S.O.S. la adresa dezvoltării urbane! Aparent paradoxal, motivația acestui semnal se datorează menirii meseriei noastre de a sluji interese durabile, care le depășesc pe cele imediate. Sesizăm dezvoltarea nedurabilă și riscurile imense de a continua în direcțiile deja conturate.

Starea dezvoltării urbane

Orașele sunt lipsite de viziune pentru dezvoltare și nu sunt privite în context european. Ele cresc pe baza unor planuri de urbanism general (PUG), care au devenit formale datorită aplicării iresponsabile a urbanismului derogatoriu.

Orașele sunt în derivă. Se pierde coeziunea spațială și socială datorită proiectelor imobiliare pe suprafețe mari, care nu sunt integrate. Marile centre comerciale, ansamblurile rezidențiale fără dotări și legături cu orașul produc găuri în țesutul urban. Extinderea fenomenului generează confuzii asupra valorilor și pierderea identității. Acest tip de creștere este în contradicție cu conceptul de dezvoltare durabilă a orașelor europene, la care România a subscris.

Mediul rural și-a pierdut caracterul și valorile. El este „abandonat” atât de locuitori, cât și de autorități.

Peisajul este fie ignorat, fie consumat în exces, până la distrugere.

Legea urbanismului în vigoare, pe bună dreptate amendată de experți internaționali, care i-au subliniat defectele, a fost și este aplicată într-un context corupt notoriu. Pe acest fundal confuz, inițiativa de promovare a Codului construcțiilor (Codul amenajării teritoriului, al urbanismului și al construcțiilor) are caracter de cacialma.

Apel către actorii urbani

Cerem locuitorilor României:

- Să contribuie la calitatea vieții prin conștientizarea dreptului la arhitectură și peisaj și exercitarea lui ori de câte ori este pus în pericol sau încălcat.

Cerem arhitecților:

Când își exercită profesia

- Să se implice în viața comunitară prin proiecte cu viziune pentru propria localitate, fără ca acestea să fie cerute de un client (să ofere comunității, din proprie inițiativă, idei și proiecte pentru dezvoltarea localității)
- Să slujească comunitățile în care trăiesc prin participarea la luarea deciziilor prin păreri afirmate profesional (să ia o poziție manifestă, ca membri ai comisiilor tehnice din primării, față de acele decizii ale consiliilor locale care contravin intereselor comunității)
- Să slujească și comunitatea pentru care proiectează, prin atitudinea lor profesională în fiecare proiect, indiferent de presiunile clientului (arhitectul are, în fiecare proiect, și comunitatea drept client, prin însăși natura profesiei, el este responsabil de corecta relaționare cu spațiul public a oricărui obiect construit)
- Să accepte că, într-o proiectare responsabilă, principiul “tot ce nu e interzis este permis” nu este valabil (să nu-și manifeste abilitatea prin propunerea de derogări de la convențiile acceptate și regulamente de urbanism; să fie creativ și inventiv, pentru a da calitate proiectelor; să contrazică prin propria prestație butada « cel mai bun arhitect este cel care obține CUT-ul cel mai mare » , adică coeficientul de utilizare a terenului, care dă dreptul la a construi mai mult pe un anume teren)
- Să asigure, prin prestația profesională, coerența între proiectul urban și cel arhitectural (proiectul de urbanism să anticipeze arhitectura, fiind un “urbanism arhitectural”, iar proiectul de arhitectură să răspundă și să continue proiectul de urbanism, fiind o “arhitectură urbanistică”)
- Să-și dezvolte competențele profesionale prin pregătire continuă
- Să folosească organizațiile profesionale pentru a transmite arhitectura și, prin ea, nevoile societății (inițiem medalierea anuală a proiectelor care se așează durabil în spațiu, expunerea și comentarea proiectelor în spațiul public, precum și exprimarea punctelor de vedere ale organizațiilor în dialoguri cu ceilalți actori urbani).

Arhitecților care activează în administrație

- Să-și asume participarea la actul administrativ ca profesioniști în arhitectură
- Să aibă un dialog permanent cu breasla (să consulte arhitecții din comunitate în luarea deciziilor profesionale și formarea unei viziuni pentru dezvoltare)
- Să încurajeze și să folosească toate formele de concursuri de arhitectură și urbanism pentru a obține calitate, atât în proiectele publice, cât și în cele private.

Arhitecților care activează ca formatori în școli de arhitectură

- Să reformeze învățământul de arhitectură și urbanism pentru a răspunde standardelor și aspirațiilor europene
- Să transpună consecvent principiile profesionale afirmate de la catedră în exercițiul propriu al profesiei.

Cerem constructorilor:

- Să accepte că arhitectura este idee construită. Nu există doar o “parte de arhitectură” a proiectelor, așa cum se spune în legislația românească actuală. Arhitectura este întregul, rezultatul.

- Să ni se alăture în actul de construire pentru a reuși împreună și să nu creeze o separare între profesiile noastre. Actul edificării este un act comun. Arhitectura corect pusă în operă de către constructor generează economie durabilă.

Cerem investitorilor:

- Să înțeleagă și să accepte să contribuie la construirea spațiului public în care își amplasează investițiile (să mărească ariile de studiu rezolvând cu predilecție relațiile corecte de conectare a clădirilor cu orașul)
- Să folosească concursurile de arhitectură și urbanism pentru a obține calitatea proiectelor pe care le inițiază
- Să recurgă la competența arhitecților locali (Uniunea Internațională a Arhitecților recomandă ca proiectele realizate de arhitecți străini să se facă în parteneriat cu arhitecți locali, pentru o cât mai bună integrare în context)
- Să-și asume responsabilitatea “gestului” de a investi construind, cu toate consecințele pe termen lung pentru comunitate.

Cerem reprezentanților media:

- Să promoveze valorile arhitecturii pe criterii profesionale
- Să reflecte corect problematica dezvoltării urbane și a peisajului, recurgând la experți competenți
- Să contribuie la consultarea publică corectă în problemele de dezvoltare urbană, pentru exercitarea dreptului la arhitectură a locuitorilor.

Cerem administrației și politicienilor:

Autorităților administrației publice locale

- Să consolideze și să colaboreze cu instituția arhitectului-șef, indispensabilă pentru coordonarea proceselor de dezvoltare urbană
- Să utilizeze mecanismele consultării publice reale în luarea deciziilor care țin de dezvoltarea urbană
- Să promoveze și să utilizeze concursurile de arhitectură și urbanism ca metodă de selecție bazată pe calitate a ofertelor pentru proiecte de dezvoltare și investiții
- Să realizeze procese de aprobare și autorizare a proiectelor de dezvoltare urbană și arhitectură, asigurând o aprofundare suficientă pentru evaluarea riscurilor și consecințelor care ar fi contrare interesului general
- Să asigure condiții echitabile pentru toți dezvoltatorii
- Să condiționeze corect investitorii în interesul comunității pe care o reprezintă.

Justiției

- Să promoveze crearea de instanțe specializate în drept urban.

Guvernului și Parlamentului

- Să stopeze inițiativa Inspecției de Stat în Construcții pentru Codul construcțiilor, care a fost elaborat pe principii eronate
- Să formuleze **Politica României pentru arhitectură** (așa cum există în țările europene)
- Să trateze arhitectura istorică, cea contemporană și cea viitoare ca făcând parte din bogăția României, să o mențină și să îi sporească valoarea
- Să adopte o politică de salvare a centrelor istorice din România în fața agresiunii dezvoltărilor imobiliare speculative

- Să-și amplifice corespunzător aparatul de specialitate din ministerele și agențiile responsabile cu dezvoltarea urbană, patrimoniu și peisaj
- Să contribuie la crearea unui Muzeu de arhitectură românească și a unei rețele de Centre de cultură urbană.

Președintelui Republicii

- Să susțină reprezentarea oficială a României prin arhitectură de calitate, în țară și în străinătate
- Să susțină înființarea și să patroneze Muzeul arhitecturii românești.

Scopul declarației este de a genera o schimbare de atitudine care să conducă, în interiorul breslei, la un comportament profesional bazat pe o etică aplicabilă și să determine statul român să-și formuleze o politică coerentă pentru arhitectură, dezvoltare urbană, patrimoniu și peisaj.

Anexa 4 - ORDINUL ARHITECȚILOR DIN ROMÂNIA DECLARAȚIA DE LA BRAȘOV 2009

Ordinul Arhitecților din România și Uniunea Arhitecților din România au organizat la Brașov în 21 februarie 2009 Conferința profesională „Către o mai bună calitate a vieții – contribuția arhitecturii la politica României”. Ordinul Arhitecților din România este ferm convins că atât calitatea arhitecturală cât și natura specifică a serviciilor de arhitectură trebuie să fie luate în considerație în elaborarea tuturor politicilor, măsurilor și programelor, conducând astfel spre realizarea unei Politici Arhitecturale a României. Astfel, membrii Consiliului național al OAR au adoptat în 21 februarie, la Brașov, „**Declarația pentru o politică a arhitecturii în România**”. **Finalitatea acestui demers al nostru vizează asumarea, adoptarea de către Guvernul României a politicii pentru arhitectură. În acest sens, textul Declarației de mai jos va fi completat cu elementele specifice.**

TEXTUL DECLARAȚIEI

„Motto: Locuitorii României au dreptul la arhitectură și peisaj la fel cum au dreptul la sănătate și justiție

Declarația de la Brașov pentru o politică a arhitecturii în România

Un program de politici pentru aplicarea obiectivelor Declarației de la Cluj din 8.03.2008

1. Ordinul Arhitecților din România, întrunit în Consiliul Național adoptă și lansează această declarație în scopul:

- 1.1. Evidențierii necesității și importanței elaborării unei politici pentru arhitectură în România
- 1.2. Inițierii procesului de elaborare a unei politici a arhitecturii în România
- 1.3. Realizării de parteneriate pentru elaborarea, promovarea și aplicarea politicii arhitecturii în România.

2. Context 2009

2.1. În Europa

Arhitectura este o componentă fundamentală a calității vieții și a devenit o componentă importantă a politicilor majorității țărilor membre ale UE prin care se urmărește viitorul sustenabil bazat pe cei patru piloni ai Cartei de la Leipzig (social, economic, mediu și cultură)

2.2. În România

În România, toți cei patru piloni: socialul, economicul, mediul și cultura reclamă măsuri urgente de reconsiderare. Arhitectura nu este asumată de stat și de societate ca un factor determinant pentru dezvoltarea durabilă.

3. Elementele unei politici a arhitecturii în România
 - 3.1. Pilonul social – educațional cu referire la spațiul social și la conștiința valorii acestuia
 - 3.2. Pilonul economic – arhitectura durabilă care ia în considerare întreg ciclul de viață al construcțiilor
 - 3.3. Pilonul mediului – primordial pentru supraviețuirea și sănătatea societății
 - 3.4. Pilonul cultural – generator de identitate, calitate, diversitate, bucurie și resurse.
4. Instrumentele politicii arhitecturii în România
 - 4.1. Educarea societății pentru și prin arhitectură
 - 4.2. Achizițiile publice pe bază de selecție a calității
 - 4.3. Mecanisme de decizie și consultare în totală transparență
 - 4.4. Recunoașterea arhitecturii de către societate și stat concomitent cu responsabilizarea arhitectului.
5. Ordinul Arhitecților din România propune:
 - 5.1. Elaborarea și adoptarea unei politici a arhitecturii în România
 - 5.2. Parteneriate pentru elaborarea politicii arhitecturii în România
 - 5.3. Parteneriate pentru promovarea și adoptarea politicii arhitecturii în România.

Anexa 5 - ORDINUL ARHITECȚILOR DIN ROMÂNIA POLITICA PENTRU ARHITECTURĂ A ROMÂNIEI, IAȘI 2010

ARGUMENT – CAZUL ROMÂNIEI

În cazul României, formularea și impunerea unei politici a arhitecturii ca parteneriat eficace între corpul profesional, administrație publică și comunități presupune un demers dezvoltat simultan pe două direcții:

1. Prima direcție este dată de acțiunea pozitivă, afirmativă și anticipativă, în spiritul și prin metodele și cu instrumentele propuse de politicile în arhitectură din Europa, de direcțiile strategice ale dezvoltării în cadru european.
2. A doua direcție este analitică/introspectivă, critică și militantă, legată de starea reală a arhitecturii în România și presupune corectarea și controlul unor procese, tendințe și conjuncturi negative, de lungă durată sau mai recente, precum:
 - procese politice de decizie în tranziție, cu un sistem de guvernare (centrală și locală) care funcționează sincopat, expus intereselor unor puternice grupuri de presiune
 - lipsa exercițiului în promovarea interesului public și a solidarității în jurul interesului public, corupție, exercițiul cultural sărac în instituțiile publice, inclusiv în cele cu funcție culturală
 - difuzia problematicii dezvoltării spațiale între departamente diferite ale deciziei (lucrări publice, cultură, turism, dezvoltare regională), dificultatea relației între departamentele sistemului executiv
 - legislație greoaie, asociată cu practica generalizată a derogării
 - economie dezvoltată nesustenabil, cu venituri din cele mai mici pe cap de locuitor din Europa
 - starea de degradare avansată și fragmentarea fondului existent și lipsa unei atitudini pozitive față de re folosirea flexibilă și eficace a arhitecturii existente, inclusiv a celei industriale
 - o viziune îmbătrânită și limitativă asupra componenței patrimoniului cultural construit și amenajat și a căilor de protejare a acestuia
 - întârziere în redactarea unor curricule academice de formare profesională care să apeleze la ideile dezvoltării integrate, la conceptele de proiectare spațială, calitate a spațiului, integrarea aspectelor culturale și ecologice în proiectarea de obiect sau de restaurare-regenerare
 - starea profesiei de arhitect și fragmentarea ei excesivă în specializări separate.

Având în vedere cele de mai sus și în continuarea Declarației de la Cluj din 2008 și Declarației de la Brașov din 2009, Ordinul Arhitecților din România propune Instituțiilor Statului, Guvernului României:

Politica pentru arhitectură a României:

Cultura mediului construit și calitatea vieții pentru 2010 - 2015

GUVERNUL ROMÂNIEI

Al cărui obiectiv este îmbunătățirea calității vieții cetățenilor țării,

CU REFERIRE LA:

CONSTITUȚIA ROMÂNIEI, articolele 31, 32, 34, 35 și 135

(legi naționale, directive CE, tratate internaționale, Carta de la Leipzig pentru orașe europene durabile, precum și documente validate de Consiliul național al Ordinului Arhitecților din România – Declarația de la Cluj, SOS Dezvoltarea urbană românească – măsuri pentru o altă calitate a vieții și a spațiului - 2008, Declarația de la Brașov pentru o politică a arhitecturii în România – 2009)

CONȘTIENT DE FAPTUL CĂ:

- spațiul României este creat în comun de arhitectură, peisaj cultural și părți de natură din mediul urban și rural;
- calitatea mediului urban din orașe și regiuni rurale este determinată în special de calitatea arhitecturii acestora, inclusiv a urbanismului;
- calitatea arhitecturii, inclusiv a urbanismului și a prezervării peisajere, este indicatorul fundamental și imediat detectabil (vizibil) al progresului culturii și civilizației țării noastre;
- calitatea arhitecturii influențează semnificativ și continuu atitudinea și conduita fiecărui cetățean, precum și a întregii societăți, în toate domeniile activității umane, îndeosebi în cel social și economic;
- arhitectura reprezintă un element primordial de construcție a identității culturale a națiunii noastre, iar felul în care cunoaștem, utilizăm și interpretăm spațiul construit dă seamă de însuși modul în care ne privim ca societate;
- calitatea arhitecturii implică fundamental modul în care comunitatea mondială percepe statul nostru și, prin aceasta, determină în mod direct condițiile acestuia de afirmare economică și socială, în condițiile globalizării mondiale;
- calitatea arhitecturii este un instrument semnificativ pentru crearea condițiilor unei dezvoltări durabile, economicoase și armonioase a așezărilor, în respectul calității mediului înconjurător și influențând peisajul și condițiile naturale;
- calitatea arhitecturii demonstrează potențialul creator al cetățenilor și creează o moștenire etică și estetică unică de la generația prezentă către generațiile viitoare;
- arhitectura este o componentă a edificării mediului construit, activitate generatoare de plus-valoare și profit economic, social, cultural și de mediu;
- creația arhitecturală este, în același timp, o activitate intelectuală, economică, culturală, artistică și tehnică ce implică toate domeniile sociale;
- creația arhitecturală sistematică este un serviciu profesional adus deopotrivă consumatorului și societății, cu caracter îndeosebi economic, social și cultural;
- condiții bine stabilite pentru creația arhitecturală influențează pozitiv (calitatea) parametrii sociali, economici, culturali, estetici și de mediu ai dezvoltării și, ulterior, economia și sectorul terțiar al serviciilor, în ansamblu;

SE ANGAJEAZĂ

Să stimuleze arhitectura, urbanismul și cultura mediului construit de calitate în zonele urbane și rurale

RESPECTÂND URMĂTOARELE PRINCIPII:

I. Dezvoltare durabilă de calitate prin:

- inițiativa și responsabilitatea Guvernului în promovarea competiției profesionale cu rol generator a unor proiecte model;
- achiziția contractelor în domeniul proiectării de arhitectură și urbanism aplicând proceduri pe bază de calitate;
- generarea arhitecturii de valoare, atât la scara vieții cotidiene, cât și la nivel de ansamblu, cu o atenție deosebită pentru spațiul public;
- asigurarea condițiilor pentru o locuire de calitate, în cadrul unor comunități sustenabile;
- arhitectură de calitate, ce trebuie să integreze soluții ecologice și eficiente energetic, precum și mentenanța corespunzătoare a clădirilor.
- Susținerea cercetării vizând mediul construit și amenajat precum și locuirea.

- II. Valorificarea patrimoniului construit și a peisajului cultural și natural prin:
 - asumarea de către Statul român a rolului de custode al moștenirii arhitecturale și urbanistice, de la cele mai timpurii așezări până la realizările valoroase ale timpurilor recente;
 - conservarea, restaurarea și reabilitarea atentă și responsabilă a patrimoniului construit;
 - folosirea patrimoniului construit ca resursă activă (best use of resources);
 - integrarea între vechi și nou;
 - integrarea între mediul construit și cel natural.
- III. Educație și promovare a culturii arhitecturii în societate prin:
 - formarea culturii generale în favoarea arhitecturii la toate nivelurile de educație;
 - formarea unor profesioniști de valoare în domeniul arhitecturii și urbanismului;
 - stimularea cercetării, creativității, experimentului și inovației în învățământul de arhitectură și urbanism;
 - promovarea arhitecturii de valoare prin cunoaștere, competențe și diseminare.

INTEGRÂND:

Contribuțiile tuturor actorilor urbani - cetățeni, media, organizații, profesioniști (arhitecți, urbanisti, peisagiști etc.), manageri, constructori, investitori, administrație publică, justiție, politicieni, guvern, parlament și președinte

PRIN URMĂTOARELE ACȚIUNI:

1. Modificarea legislației privind achizițiile publice de proiectare în arhitectură și urbanism în favoarea selecției pe baza criteriilor de calitate.
2. Modificarea legii de exercitare a profesiei de arhitect în sensul creșterii responsabilității profesionale, a rolului arhitectului în procesul de proiectare în acord cu politica liberală a profesiei de arhitect și a conduitei etice
3. Promovarea standardelor de calitate în producerea arhitecturii pentru a servi necesitățile consumatorului și ale societății.
4. Adaptarea legislației la normele europene de edificare ecologică.
5. Inventarierea exemplelor de bună practică din domeniul proiectelor publice.
6. Sprijinirea constituirii eticii mediului natural și construit și a doctrinei și practicii dreptului urban în România.
7. Generarea de proiecte model de bună practică profesională, și aplicarea proiectului urban în accepțiunea UE pentru dezvoltarea localităților.
8. Adaptarea proiectelor destinate locuirii la cerințele actuale, precum cele ale mobilității, sărăciei extreme, reglementări privind gestiunea proprietății colective, locuirea socială etc.
9. Actualizarea la standarde europene a cerințelor pentru materiale și tehnici de construire.
10. Dezvoltarea de metode de calcul al costurilor mediului construit pe toată durata de existență.
11. Evidența la zi, completarea listelor și publicarea bazelor de date ale monumentelor și siturilor istorice, zonelor protejate și peisajului cultural, inclusiv a monumentelor de arhitectură modernă și contemporană.
12. Pregătirea unui regim de protecție unitar a mediului natural și construit în vederea consolidării peisajelor culturale.
13. Promovarea reconversiei funcționale în cazul clădirilor protejate, inclusiv a siturilor industriale abandonate care au valoare istorică.
14. Politici fiscale de stimulare și de subvenționare a regenerării patrimoniului construit și urbanistic.
15. Introducerea elementelor de limbaj formal-spațial și de istorie a arhitecturii în programele de învățământ preșcolar și școlar.
16. Sprijinirea programelor de învățământ ale universităților de profil, ca resursă pentru realizarea politicilor în arhitectură și urbanism.
17. Sprijinirea sistemului de stagiu și a pregătirii continue a arhitecților, urbanistilor și peisagiștilor, în cooperare cu universitățile și organizațiile profesionale.
18. Realizarea de ghiduri și publicații având ca subiecte politicile și calitatea în arhitectură și urbanism.
19. Reprezentarea echilibrată pe întreg teritoriul României a funcției arhitectului șef de municipiu, oraș, județ și întărirea rolului său de promotor și garant al calității actului de arhitectură și urbanism.
20. Înființarea instituției Arhitectului-șef al Guvernului, a unui Consiliu Guvernamental

și a unui Birou Guvernamental pentru Politica pentru Arhitectură, cu rol de consiliere și coordonare a politicii pentru arhitectură, de promovare a practicii culturale, de atribuire a contractelor, de stimulare a educației etc.

21. Asumarea de către Guvern, în colaborare cu organizațiile profesionale, cu autoritățile administrației publice locale, cu alte organisme interesate, a înființării Centrului pentru cultură urbană, rurală și peisaj cultural.

Transpunerea practică a POLITICII PENTRU ARHITECTURĂ A ROMÂNIEI este posibilă numai prin alocarea, de către Guvern, a unui buget anual cu această destinație.

Acest document a fost validat în Consiliile teritoriale și în Consiliul Național al OAR după care grupul de lucru pentru Politica pentru Arhitectură a introdus o parte din observațiile venite din tot teritoriul. Pe această bază a fost redactat documentul final prezentat în această publicație.

Anexa 6 – STUDIUL SOCIOLOGIC ARHITECTUL ÎN ROMÂNIA – rezumat

Concluzii

Sinteza studiului generează perspective care se pot grupa în trei categorii, una referitoare la arhitect ca reprezentant al unei profesii liberale, a doua la spațiul construit în sine și în relație cu practica profesiei de arhitect, iar a treia cuprinde elementele ghidante pentru o politică dedicată arhitecturii din România. O astfel de politică, pentru a conduce la consecințe pozitive prin aplicarea ei, nu poate fi bazată decât pe o cunoaștere vastă, obiectivă, a stării arhitecturii în relație cu starea profesiei și o interpretare bazată pe determinările complexe din cadrul proceselor de edificare.

Arhitectul din România de azi a fost observat ca persoană și personalitate, fiind analizat din perspectiva stilului său de viață, a nivelului de satisfacție asupra propriilor condiții și a priorităților sale cotidiene. Mai apoi arhitectul a fost chestionat asupra propriei definiții și explicitării date profesiei sale, al rolului pe care îl deține, a responsabilităților conferite în practica profesiei și a percepției și prestigiului social autoconferit sau oferite de restul societății. Concluziile studiului sunt relevante pentru măsurarea decalajului dintre propria interpretare și asumare a misiunilor profesionale pe care și le considera atribuite arhitectul și ceea ce i se pretinde în practica curentă.

Calitatea arhitecturii din România este investigată prin instrumentele studiului, chestionând starea și evoluția spațiului în sine, natura problemelor spațiului privite ca fenomen, cauzele acestor probleme și soluțiile sugerate de arhitecți pentru rezolvarea lor. În paralel este studiată piața serviciilor de arhitectură, observându-se tipurile de proiecte predilecte, modul de realizare a construcțiilor în România și recursul la arhitect în cadrul pieței publice și private. Din perspectiva ocupațiilor și practicilor profesionale s-au studiat elementele cuantificabile ale dedicației profesionale precum și elemente legate de atribuirea de succese sau eșecuri în cadrul proiectelor arhitecților.

S-au putut identifica astfel problemele practicii profesiei, așa cum sunt văzute de către arhitecți, dar și de profesiile complementare și public. Un grupaj important pentru fundamentarea politicilor pentru arhitectură este cel al schimbărilor și soluțiilor propuse de însisi arhitecții, având ca scop final o creștere remarcabilă a calității vieții prin calitatea spațiului construit. Aceste soluții se îndreaptă către relația dintre arhitecți și administrațiile locale, modificarea pachetului legislativ – normativ relativ la construire, combaterea practicilor incorecte, balansarea intereselor din cadrul edificării către satisfacerea interesului public și recursul la modele și bune practici europene.

Instrumentele și politicile pentru arhitectura în România se pot formula fundamentate astfel pe o abordare care a remarcat percepțiile și capacitățile de modificare ale acestora la nivel statistic. Orice politică este mai mult sau mai puțin sortită eșecului dacă ignoră acceptarea și acomodarea propunerilor la vectorii prin care se implementează. În fond, o politică pentru arhitectură în România nu poate fi decât o politică a politicilor sectoriale din varii domenii care contribuie convergent la calitatea dezvoltării spațiale. Fără a le ierarhiza importanța și fără a fi exhaustivi, menționăm legislația referitoare la construire și mai ales achizițiile de servicii în acest domeniu,

practicile și inițiativele locale, studii și cercetări complementare menite să obiectiveze definirea și evaluarea calității spațiului proiectat și realizat, educația la toate nivelurile a profesioniștilor, decidenților și mai ales a populației care participa la procesele democratice, cultura din perspectiva rolurilor pe care le are ca ofertă de consum, dar și ca nivel de conștiință identitară, suportul organizațional public și privat care afectează catalizant practica profesiei.

În fond, aceste politici pot începe prin însăși restructurarea organizațiilor profesionale, a Ordinului Arhitecților din România din perspectiva menirii sale de interes public care i-a fost atribuită. Statutul profesiei de arhitect se cere exprimat și afirmat în condițiile unei experiențe măsurate a tranziției postcomuniste și a procesului de integrare europeană prin care trece România și care, indiferent de unghiul de vedere, este din păcate profund nesatisfăcător la nivelul percepției personale, măsurate prin efectele asupra nivelului de trai așteptat.

Acest studiu de fundamentare a generat o experiență fără precedent de consultare și investigare a opiniilor din cadrul profesiei și publicului. Materialele obținute se cer interpretate și prelucrate astfel încât complexitatea generării arhitecturii să fie descifrată calitativ – fenomenologic și nu doar statistic – perceptiv. Pentru aceasta, grupul de cercetători care au realizat acest studiu și-a propus o nouă fază de aprofundare și interpretare critică, ale cărei rezultate să se prezinte publicului larg într-o lucrare sub titlul: *Arhitectul. Monografia unei profesii liberale*. Această lucrare va aborda un limbaj dedicat prezentării publice a profesiei de arhitect din România de astăzi folosind planuri suprapuse: cel sociologic, descris de acest studiu, cel critic arhitectural, apelând la competența pentru o astfel de întreprindere complexă și cel ilustrativ, vizual, propriu domeniului arhitecturii. Avem convingerea că o astfel de abordare va fi o contribuție importantă pentru înțelegerea unei etape istorice care nu poate fi ignorată la nivel personal, comunitar și social, vizând aspirațiile fundamentale la o arhitectură pentru o viață de calitate.

Anexa 7 - Extrase din activitatea OAR 2002-2010 privind POLITICA PENTRU ARHITECTURĂ ÎN ROMÂNIA

I. GRUPURI DE LUCRU:

1. Grupul de lucru EDUCAȚIE ȘI PREGĂTIRE PROFESIONALĂ

Emil Barbu Popescu (Filiala București), Constantin Lepădatu (Iași-Vaslui), Vasile Mitrea (Transilvania), Eugeniu Pănescu (Transilvania), Alexandru Rugescu (Hunedoara), Dan Dron (Dobrogea), Adrian Cristescu (București)

2. Grupul de lucru INFORMARE, RELAȚII PUBLICE ȘI INTEGRARE EUROPEANĂ

Gheorghe Pătrașcu (București), Augustin Ioan (București), Ionel Corneliu Oancea (Iași-Vaslui), Petru Gheorghiu (Mureș), Angela Kovacs (Mureș), Georgeta Gabrea (București), Eleonora – Doina Marin (Dunărea de Jos), Bogdan Traian Bogoescu (București), Dan Nicolae Agent (București), Crișan Viorel Atanasiu (București), Teodor Zoran (București), George – Mario Kuibuș (București), Bruno Andrei Andreșoiu (București), Liliana Elza Petrișor (București), Admetos Sebastian Popescu (Prahova), Luminița Antoaneta Patron (București), Adrian Cristescu (București)

3. Subgrup RELAȚII CU ADMINISTRAȚIA

Emilian Sorin Ciurariu (Timiș)

4. Grupul de lucru PROBLEME ECONOMICE

Doina Butică (București), Silvia Măldărescu (București)

5. Grupul de lucru PROBLEME DE ARHITECTURĂ DE URGENȚĂ

Augustin Ioan (București), Ionel Corneliu Oancea (Iași-Vaslui), Petru Gheorghiu (Mureș), Cătălin Paul Cozma (Argeș), Cristina Olga Gociman (București), Robert Pugner-Donca (Nord-Vest)

6. Grupul de lucru PROIECTE CULTURAL-SOCIALE

Șerban Sturdza (București), Viorica Curea (București), Bogdan Tofan (București), Cătălin Berescu (București), Sorin Pentilescu (Nord-Est), Constantin Gorcea (Nord-Est), Georgeta Gabrea (București)

7. Grupul de lucru pentru POLITICA PENTRU ARHITECTURĂ ÎN ROMÂNIA

Constituirea acestui Grup de Lucru a fost aprobată de Consiliul Național al OAR, în cadrul ședinței sale din 19 aprilie 2010

Silvia Mihaela Oostveen (București), Alexandru Panaitescu (București), Bogdan Bogoescu (București), Lucian Enache (Muntenia Vest), Angela Kovacs (Mureș), Luminița Antoaneta Patron (București), Vasile Mitrea (Transilvania) Raluca Munteanu (București), Mariana Celac (București)

II. COMISII OAR

1. COMISIA DE ACORDARE A DREPTULUI DE SEMNĂTURĂ

Ștefan Udriște Scafa (București), Gheorghe Liviu Șeptilici (Sibiu-Vâlcea), Radu Radoslav (Timiș), Bogdan Bogoescu (București), Marcel Pavel (Dobrogea), Constantin Negulescu (Muntenia Vest), Alexandru Mircea (Prahova), Ion Andriu (Nord Est), Mihaela Beșteleu (Oltenia), Elisabeta Cosma (Arad), Traian Ilca Suciu (Transilvania), Miron Emil Drăgan Ciolacu (Iași-Vaslui), Virgiliu Onofrei (Iași-Vaslui), Sorin Scripcari (Transilvania),

2. COMISIA DE RECUNOAȘTERE A DIPLOMELOR

Emil Barbu Popescu (București), Zeno Bogdănescu (București), Nicolae Lascu (București)

III. PUBLICAȚII

- ✓ *Ghidul pentru clienți - rolul arhitectului*, autori Conf. Dr. Arh. Vlad Gaivoronschi, As. Arh. Cătălina Bocan, 2003
- ✓ *Exercitarea profesiei de arhitect*, autori Conf. Dr. Arh. Vlad Gaivoronschi, As. Arh. Cătălina Bocan, Arh. Doina Butică, Arh. Silvia Măldărescu, Arh. Alexandru Panaitescu, Arh. Ștefan Bartho, Arh. Bogdan Bogoescu, 2005
- ✓ *Exercitarea profesiei de arhitect*, autori Conf. Dr. Arh. Vlad Gaivoronschi, As. Arh. Cătălina Bocan, Arh. Doina Butică, Arh. Silvia Măldărescu, Arh. Alexandru Panaitescu, Arh. Nina Munteanu, Serghei Perju, 2006
- ✓ *Fotografii interzise și imagini personale*, autor Arh. Andrei Pande, 2007
- ✓ *Istoria așezărilor umane de la origini până la Renaștere - Colecția Orașe, Așezări umane*, autor Prof. Dr. Arh. Theodor Octavian Gheorghiu, 2007
- ✓ *Patru Curți Domnești - cântec medieval de arhitectură*, 2007
- ✓ *Eseuri de urbanism și arhitectură în România*, autor Prof. Dr. Arh. Alexandru Sandu, 2008
- ✓ *Raportul Comisiei Prezidențiale pentru Patrimoniul Construit, Siturile Istorice și Naturale*, 2008 - coparticipare
- ✓ *Construind cu pământ. Proiectare și tehnologii pentru o arhitectură durabilă*, autor Gernot Minke, 2009
- ✓ *Mănăstirea Hurezi*, autor Corina Popa, 2009
- ✓ *Structuri Urbane - Colecția Cărțile Arhitect*, autor Prof. Dr. Arh. Alexandru Sandu
- ✓ *Eseuri de Arhitectură*, autori Conf. Dr. Arh. Ioan Andreescu și Conf. Dr. Arh. Vlad Gaivoronschi, 2009
- ✓ *Eseuri de Arhitectură*, autor Prof. Dr. Arh. Ana Maria Zahariade, 2009
- ✓ *Columna lui Traian - arhitectura de pe friza sculptată*, autor Arh. Dinu Antonescu, 2009
- ✓ *București. Locuri ascunse*, autor Arh. Bruno Andrei Andreșoiu, 2009
- ✓ *Art Deco sau modernismul bine temperat*, autor Conf. Dr. Arh. Mihaela Maria Criticos, 2009
- ✓ *Strămutarea Bisericii din Pojogeni*, autor Arh. Mihai Șulea, 2009

IV. EXPOZIȚII

- ✓ *Anuala de Arhitectură București, 2003 - 2010 (Expoziția Stilul neo-românesc, 2007, Expoziția Case care plâng, 2007, Expoziția Monografică Alvaro Siza. 54 de proiecte, 2008)*

- ✓ Anuala Timișoreană de Arhitectură, 2006 - 2010
- ✓ Zilele Arhitecturii Cluj, 2005 – 2010
- ✓ Găzduirea expoziției de fotografie *Protejarea peisajului și mediului din România*, autor Ing. Nicolae Rădulescu-Dobrogea
- ✓ Expoziția *Henrieta Delavrancea*, 2007 și 2009
- ✓ Expoziția *Haralamb H. Georgescu*, 2008
- ✓ *Biserici de lemn din sudul Transilvaniei și nordul Olteniei*, 2009
- ✓ Expoziția *www.distrugeri.ro*, 2010

V. SPRIJIN PENTRU PUBLICAȚIILE DE SPECIALITATE

- ✓ Revistele de arhitectură *De Arhitectura*, *Arhitect Design* și *Igloo* – pentru editarea unor numere

VI. LUĂRI DE POZIȚIE FAȚĂ DE EVENIMENTE SEMNIFICATIVE DIN DOMENIUL MEDIULUI CONSTRUIT ȘI PEISAJULUI

1. INTERNE

- ✓ Dezbateri publice pe tema includerii Centrului Istoric al Sibiului pe lista zonelor protejate UNESCO, 2007
- ✓ Dezbateri publice pe tema *SOS Salvați Sinaia!*, 2007
- ✓ Dezbateri publice pe tema *Peisajul, parte componentă de bază a patrimoniului cultural și național*, 2007
- ✓ *Rezoluția privind Roșia Montana*, semnată de Președinții OAR, ACE și UIA, București 2007
- ✓ Demersuri pentru includerea pe lista de patrimoniu a unor clădiri din București
- ✓ Semnarea *Pactului pentru București*, 2008
- ✓ Inițiativa elaborării lucrării *Cartea Neagră a Patrimoniului. Distrugerea patrimoniului arhitectural și urbanistic din România*, autori Prof. Dr. Arh. Hanna Derer, Prof. Dr. Arh. Peter Derer, Prof. Dr. Ing. Dan Lungu, Dr. Arhg. Dana Mihai, Prof. Dr. Andrei Pippidi, Arh. Stefan Mănciulescu, Radu Boruzescu - publicată cu sprijinul financiar al Ministerului Culturii, Cultelor și Patrimoniului Național, 2009.

2. INTERNAȚIONALE

- ✓ Sesiune specială pe tema *Noua sărăcie în Europa de Est și în afara ei* în cadrul Congresului UIA de la Torino, 2008
- ✓ Adoptarea *Rezoluției UIA referitoare la Roșia Montana*, în cadrul Adunării Generale a UIA de la Torino, 2008

VII. COLABORĂRI CU ALTE ORGANIZAȚII ȘI ONG-URI PENTRU PROMOVAREA ARHITECTURII DE CALITATE ȘI PROTEJAREA MEDIULUI CONSTRUIT (lista selectivă)

- ✓ PRO PATRIMONIO ROMÂNIA ȘI FRANȚA
- ✓ ARHITERRA
- ✓ MUZEUL ȚĂRANULUI ROMÂN
- ✓ LES COMPAGNONS DU DEVOIR DE FRANCE
- ✓ L' INSTITUT UNIVERSITAIRE DES MÉTIERS TRADITIONNELS ET DU PATRIMOINE DE FRANCE
- ✓ FUNDAȚIA DALA
- ✓ FUNDAȚIA ECO-CIVICA
- ✓ ASOCIAȚIA PENTRU TRANZIȚIE URBANĂ ATU

II. CONCURSURI DE ARHITECTURĂ ORGANIZATE DE OAR:

- ✓ Amenajarea Pieței Amzei din București, 2006-2007
- ✓ Locuință uni-familială din București, 2007-2008
- ✓ Concursul *Lindab* de lucrări utilizând materiale și structuri metalice, 2007-2008
- ✓ Extinderea și remodelarea funcțională a sediului Universității Naționale de Arte din București, 2008
- ✓ Reabilitarea Ștrandului Tineretului din București, concurs manifest finanțat integral de OAR din timbrul arhitecturii, 2008
- ✓ Centrul comunitar multifuncțional din satul Ghețar, jud. Alba, 2008
- ✓ Concurs de idei studențesc pentru pensiuni agro-turistice în zona Munților Apuseni, 2008
- ✓ Realizarea Memorialului Aeronauticii pe Bd. Aviatorilor din București, 2009
- ✓ Restaurarea, extinderea și remodelarea funcțională a „Hanului Gabroveni” din Centrul Istoric al Bucureștiului, Str. Lipscani nr. 84-90, 2009
- ✓ Concurs de arhitectură „Arhetipuri” pentru un pavilion temporar în spațiu public, 19 amplasamente în nouă orașe, 2010
- ✓ Modernizarea și reabilitarea zonei centrale a municipiului Câmpina, Bulevardul Carol I, 2010

Ilustrații, credite foto

Pagina 6
„Erlebnisraum Altstadt“, Sibiu
Arhitecți: Planwerk Cluj
(Michael Buck, Adrian Borda, Benjamin Kohl, Oana Stăncioiu, Eugen Pănescu)
Foto: Planwerk Cluj

Pagina 9
București, modificări individuale la fațadele blocurilor din perioada socialistă,
Foto: Ștefan Tuchilă
(revista „Arhitectura”)

Pagina 7
București, centrul istoric
Foto: Ștefan Tuchilă
(revista „Arhitectura”)

Pagina 9
Densitate excesivă în cartier de vile în orașul Voluntari

Pagina 8
Tulcea, vedere panoramică

Pagina 11
București, Vila Minovici, 1912
Arhitect Cristofi Cerchez
Foto: Iosif Kiraly

Pagina 8
Peisaj de câmpie

Pagina 11
Valea Branului,
vedere panoramică
Foto: Raluca Munteanu

Pagina 9
București, cartier de blocuri cu garaje prefabricate și vilă nouă construită pe un lot retrocedat,
Foto: Ștefan Tuchilă
(revista „Arhitectura”)

Pagina 12
București, Imobil de birouri, str. Știrbei Vodă
Arhitecți: Alexandru Beldiman, Doina Butică, Moise Mathé
Foto: Andrei Mărgulescu

Pagina 15
București, Piața Unirii în 1927

Pagina 22
Capitel, mănăstirea Văcărești,
recuperat după demolarea din
1985
Foto: Alexandru Panaitescu

Pagina 15
București, proiect pentru
restructurarea noului Centru
Civic
(Detaliu Piața Unirii)
Arhitecți: Mihai Munteanu,
Stephane Perianu,
Dan Munteanu
Concursul internațional de
urbanism "București 2000"

Pagina 22
București, sediul Uniunii
Arhitecților din România și
spații pentru birouri
Arhitecți: Dan Marin,
Zeno Bogdănescu
Foto: Ștefan Tuchilă
(revista „Arhitectura”)

Pagina 16
București, imobil de birouri
Arhitect: Vladimir Arsene et al.
Foto: Andrei Mărgulescu

Pagina 25
București, Casa Budai
Arhitecți: Florian Stanciu,
Iulia Stanciu (Starh)
Foto: Ștefan Tuchilă
(revista „Arhitectura”)

Pagina 17
Timișoara ,Piața Badea Cârțan
Arhitecți: Ioan Andreescu,
Vlad Gaivoronschi
Foto: Mihai Botescu

Pagina 26
București, clopotnița bisericii
Mavrogheni, 1994
Arhitecți: Marius Marcu-
Lapadat, Horea Gavriș
Foto: Marius Marcu-Lapadat

Pagina 20
Publicații recente de
arhitectură

Pagina 26
București, fundația I.I.C.
Brătianu, 1910
Arhitect: Petre Antonescu

Pagina 21
Sighet, Memorialul victimelor
represiunii comuniste
Arhitect: Radu Mihailescu
Foto: Mihai Botescu

Pagina 27
București,
bulevardul Magheru,
fațade 1930

Pagina 27
Biserica din Pojogeni
(sec. XVIII), jud. Gorj,
strămutată și restaurată
Foto: Mihai Șulea

Pagina 32
Satul Jina, jud. Sibiu
Foto: Raluca Munteanu

Pagina 27
Țibănești, atelier de fierărie
de artă, 2009
Foto: Alexandra Antonescu

Pagina 33
Sibiu, studiu de trasee
culturale
Arhitecți: Planwerk Cluj
Foto: Planwerk Cluj

Pagina 28
București, zona protejată
Buzești-Griviței.
Clădiri de patrimoniu
degradate

Pagina 34
București, proiect pentru
Universitatea Națională de Artă
Arhitecți: A. Șerbescu, A.
Untaru, B. Brădățeanu, I.
Băncedescu, C. Enuță
Premiul I, Concursul național
de arhitectură 2008

Pagina 28
București, detaliu de
arhitectură 1900, în zonă
protejată

Pagina 35
Așezarea montană Peștera,
com. Moeciu, jud. Brașov
Foto: Raluca Munteanu

Pagina 28
București, detaliu de
arhitectură 1900, în centrul
istoric

Pagina 36
București, festivalul urban
Street Delivery 2009

Pagina 30
Pensiune turistică, comuna
Sălciuma, jud. Alba
Autori: Kim Attila, Tiberiu
Bucșa, Adriana Diaconu
(SKBD)
Foto: Zoltania

Pagina 37
București, consultare publică
organizată de ATU (Asociația
pentru Tranziție Urbană), 2007

Pagina 38
București, atelier pentru copii
în spațiu pietonal, str. Verona,
2008

Pagina 44
Studiu preliminar pentru Planul
urbanistic general, Sibiu
Arhitecți: Planwerk Cluj

Pagina 38
București, consultare publică
ad-hoc pentru piste de
biciclete

Pagina 44
Delta Dunării

Pagina 39
București, amenajare spațiu
pietonal
Peisagist: Nicolas Triboi

Pagina 44
Vilă
Arhitect Radu Teacă
Foto: Andrei Mărgulescu

Pagina 39
Sibiu, loc de odihnă amenajat
în centrul istoric

Pagina 44
Gheorgheni, clopotniță
2006
Arhitect: Zsolt Tövissi
Foto: Zsolt Tövissi

Pagina 42
București, proiect pentru
restructurarea zonei Centrul
Civic
Arhitecți: Meinhardt
von Gerkan, Joachim Zais
Premiul I, Concursul
 internațional de urbanism
"București 2000"

Pagina 44
București, trafic în zona
centrală
Foto: Ștefan Ghenciulescu
(revista „Arhitectura”)

Pagina 43
Peisaj montan în comuna
Sâlcuța, jud. Alba
Foto: Dacian Groza

Pagina 46
București, țesut istoric și
clădiri înalte,
Foto: Ștefan Tuchilă
(revista „Arhitectura”)

